

# EXCLUSIEF

onthullingen van een geheim agent

KOMMEN IN BELGIE

«RAMP  
HERALD OF  
FREE ENTERPRISE  
WAS  
SABOTAGE»

speciale editie

SPECIALE  
BIJLAGE

Khomeini in België

Terreur over het Westen

**D**e ramp met de *Herald of Free Enterprise* was sabotage. In juni '85 kregen in de buurt van Namen en met medeweten van de Belgische autoriteiten vijftig terroristen van de gevreesde *Pasdarán*-garde van de ayatollah Khomeini een opleiding. In het *StudieCentrum Kernenergie (SCK)* in Mol worden op dit ogenblik drie Iraanse nukleaire specialisten verder bekwaamd. In België verblijven tientallen terroristen van het Khomeini-regime. In de haven van Antwerpen werden op 1 augustus 1986 zeven notoire tegenstanders van Khomeini ontvoerd, richting Iran...

Voornoemde onthullingen zijn slechts een greep uit een overvloed van feiten- en cijfermateriaal, exclusief aan *Exclusief* verteld door een in België residerende voormalige vertrouwensman van de Sjah van Perzië en thans geheim agent en zakenman, Fatola Khaleghi Yazdi.

Alleszins een verbijsterend dossier. Want hoe gekontesteerd door sommigen Fatola Yazdi —vooral op zakelijk vlak dan— ook wordt, toch zijn z'n onthullingen allerminst een wild indianenverhaal. De meeste onthullingen hebben we immers nagetrokken. Alleen om geen slapende honden wakker te maken of omdat het zonder meer al te riskant bleek of omdat de sporen uitgewist waren, hebben we niet alles aan een journalistiek detektive-onderzoek kunnen onderwerpen.

Via extrapolatie kunnen wij evenwel rustig besluiten dat Yazdi's verhaal tot een van de meest onthutsende en ontmaskerende getuigenissen uitgegroeid is die ooit aan een medium werden toevertrouwd. De realiteit schijnt in onderhavig geval inderdaad een James Clavell- of Frederick Forsyth-achtige fictie te overtreffen.

Slechts na talloze moeizame interviews en eindeloos eigen speurwerk gedurende ruim vier maanden slaagden wij erin het hierboven geciteerde dossier samen te stellen dat wij de *Exclusief*-lezers in een speciale bijlage van pagina 146 tot en met pagina 169 aanbieden. Voortaan zal elke *Exclusief* van een analoge speciale bijlage voorzien worden, hoe moeilijk het ook moge zijn om het niveau van de bijlage uit dit nummer te evenären.

Anderzijds werden er tal van nieuwe rubrieken en een nóg flitsendere layout geïntroduceerd. Ook die formule wordt in de volgende uitgave verder uitgediept. *Exclusief* is dus rustelozelz dan ooit. In de creatieve betekenis welteverstaan. □

**speciale  
bijlage**

samengesteld door Luc Cops

# **KHOMENI IN BELGIE**

verbijsterend dossier  
over chantage, verraad  
en corruptie

**terreur  
over het westen**

foto's: Patrick Dekeyser, Belga, Gamma/Photo News

**Wat deed koning  
hoessein incognito in België?**

**RAMP HERALD OF FREE  
ENTERPRISE WAS SABOTAGE.**

**IN SCK VAN MOL WORDEN MOMENTEEL  
3 LEVENSGEVAARLIJKE IRANIËRS OPGELEID.**

**FRANKRIJKS REGERING CHIRAC HELPT IRAN  
MET ATOOMCENTRALE EN ZENUWGAS.**

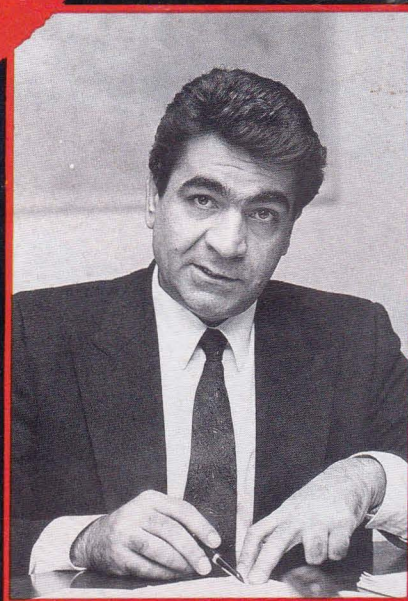
**HET ZENDEN VAN BELGISCHE  
MIJNENVEGERS NAAR DE PERZISCHE GOLF  
IS EEN MISSELIJKE GRAP.**

**BELGISCHE REGERING VIEL  
OVER DE ILLEGALE WAPENTRAFIEK.**

**BELGISCHE RIJKSWACHT  
TRAINDE 50 TERRORISTEN.**

**IN HAVEN VAN ANTWERPEN WERDEN  
7 NOTOIRE TEGENSTANDERS VAN KHOMEINI  
«OFFICIEEL» ONTVOERD.**

# onthullingen van een geheim agent



bij de foto's:

BOVEN: Fatola Khaleghi Yazdi

MIDDEN: Kapitein David Lewry en

zijn rampschip *Herald of Free Enterprise*

ONDER: Yazdi (links) en Exclusief-journalist

Luc Cops (rechts)



**VAN IRANIËRS  
IN ATOOM-  
CENTRUM  
MOL TOT  
INTERVIEW  
MET *HERALD*-  
KAPITEIN  
DIE SPREEK-  
VERBOD HEEFT**

## DE ONTMASKERING

ramp herald of free enterprise, opleiding terroristen, atoomcentrum mol, antwerpen en ontvoering, illegale wapentrafiëk, belgische mijnenvegers, moord op juan mendez-blaya, chirac en zenuwgas,...

- De ramp met de *Herald of Free Enterprise* was sabotage.
- In juni '85 kregen in de buurt van Namen en met medeweten van de Belgische autoriteiten vijftig terroristen van de geveesde *Pasdarán*-garde van de ayatollah Khomeini een opleiding.
- In het *StudieCentrum Kernenergie (SCK)* in Mol worden op dit ogenblik drie Iraanse nucleaire specialisten verder bekwaamd.
- In België verblijven tientallen terroristen van het Khomeini-regime. Ze zijn in het bezit van visa en officiële verblijfsvergunningen.
- In de haven van Antwerpen werden op 1 augustus 1986 zeven notoire tegenstanders van Khomeini onder dwang op een Iraans schip naar hun geboorteland gezet. De Belgische overheid stond dit oogluikend toe.
- Eerder, op 14 maart '86, vaardigde België een internationaal aanhoudingsmandaat uit tegen de oudste zoon van wijlen Sjah Reza Pahlavi van Perzië.
- Hoewel de bevoegde overheid heel goed wist dat er in het uit te kammen gebied niet één mijn te vinden was, werden er toch Belgische mijnenvegers naar de Perzische Golf gestuurd.
- *FN*-ingenieur Juan Mendez-Blaya werd vermoord omdat hij zich verzette tegen de illegale wapentrafiëk naar onder andere Iran en niet wilde meewerken aan internationale samenzweringen.
- De Belgische regering struikelde eind vorig jaar niet over de heer H. uit V., maar over de nakende en buitengewoon belastende eindrapporten van de wapenkommissie.

Al deze onthutsende onthullingen zijn afkomstig van een in België residerende voormalige vertrouwensman van de Sjah van Perzië. In de jaren zeventig besliste deze topmedewerker mee over de miljardenleningen die de Sjah toestond aan West-Europa. Het Iran van Khomeini wil kost wat kost de fortuinen die naar het Westen zijn gevloeid rekupereren. Moord, gijzeling en omkoperij worden daarbij niet geschuwd. Onze zegsman legt bovendien opzienbarende internationale netwerken bloot met als middelpunt Iran. Eén voorbeeld: in ruil voor de vrijlating van een gegijzelde Franse journalist verbond de regering Chirac zich ertoe Iran te helpen met het opstarten van een atoomcentrale en de noodzakelijke componenten te leveren voor de vervaardiging van zenuwgas.

*Exclusief* brengt in extenso het verbijsterende verhaal van Fatola Khaleghi Yazdi.

### tijd om te spreken

De catastrofe met de Britse veerboot *Herald of Free Enterprise*, die op vrijdag 6 maart 1987 aan 193 opvarenden het leven kostte, was niet het gevolg van een onwaarschijnlijke samenloop van ongelukkige omstandigheden, maar te wijten aan sabotage.

Die avond waren er in het grootste geheim documenten en andere bewijsstukken aan boord gebracht, die nog dezelfde dag naar Washington overgevoerd moesten worden om de Amerikaanse president Ronald Reagan en zijn entourage te zuiveren van de smetten van de *Irangate*-affaire.

Reagan had voor midden maart een belangrijke publieke verklaring aangekondigd. De mysterieuze koffer met het bewijsmateriaal reisde van Jordanië over Frankfurt naar Zeebrugge. Van Dover zou het dan naar *Ramsgate Airport* gaan, waar een Amerikaanse jet warm stond te draaien met bestemming Washington.

Het mysterieuze materiaal haalde niet eens

Dover, want nauwelijks een kwartier na het uitvaren van de Zeebrugse haven lag de «Heraut van de Vrije Onderneming» al op zijn zij. Diegenen die er alle belang bij hadden dat Reagan over *Irangate* zou struikelen, hadden blijkbaar hun slag thuisgehaald.

Dit opzienbarende verhaal, waarvan de details verderop te vinden zijn, is afkomstig uit de mond van Fatola Khaleghi Yazdi (43), één van de top-adviseurs en vertrouwensmannen van de in 1979 uit zijn land verdreven Sjah van Perzië. Yazdi verblijft al sinds '75 in België, waar hij mee zijn handtekening plaatste onder tal van investeringen en kredieten die de Sjah in voor hem riantere tijden aan het Westen «kado» deed. Het gaat hier om een totaal van duizenden miljarden.

Na de val van de Sjah bleef Fatola Yazdi in België. In 1983 verkreeg hij zelfs de Belgische nationaliteit. Met moeite kon hij zich de terroristen van Khomeini van het lijf

houden, want voor de bloeddorstige Allah-op-aarde zijn alle middelen goed om de Westerse gelden en bezittingen van het vroegere Perzië naar het fundamentalistische Iran terug te laten vloeien. Yazdi is bij dit alles een sleutelfiguur en de enige overlevende van een handjevol Sjah-gevolmachtigden die weet heeft van deze miljardentransfers. Ondanks fabelachtige voorstellen van de Khomeini-clan om over te lopen naar het nieuwe regime, blijft Yazdi hardnekkig ijveren voor Khomeini's ondergang en een terugkeer van de zoon van de Sjah, wiens fortuin hij *all over the world* mee beschermt en beheert.

Op vrijdag 8 januari jongstleden werd de vliegmaatschappij *Hawa Air*, die Yazdi in het midden van de zeventiger jaren op de luchthaven van Deurne had opgericht, door de Antwerpse rechtbank van Koophandel failliet verklaard. Dat gebeurde naar het zeggen van Yazdi en zijn advocaten na een lange, allesbehalve orthodoxe juridische

**«Ik moet vaststellen dat België net als zoveel andere Westerse landen hand- en spandiensten verleent aan het bloedregime van Khomeini. Door allerlei slinkse streken willen ze mij schaakmat zetten, ontmoedigen en mijn naam besmeuren.»**

voorgeschiedenis.

«Het Belgisch gerecht en sommige andere hoge instanties proberen mij al jarenlang met de meest sinistere middelen in diskrediet te brengen en willen mij financieel en moreel kraken,» beweert Fatola Yazdi. «Aan de ene kant bieden ze me bescherming omdat ik hen inlichtingen kan verstrekken die van internationaal belang zijn, aan de andere kant proberen ze me te fnuiken. Ik moet vaststellen dat België net als zoveel andere Westerse landen hand- en spandiensten verleent aan het bloedregime van Khomeini. Met behulp van illegale en andere slinkse streken willen ze mij schaakmat zetten, ontmoedigen en mijn goede naam besmeuren. Al twee keer hebben ze mij in de gevangenis gezet op een ogenblik dat er belangrijke overeenkomsten ondertekend moesten worden tussen Westerse landen en het Iran van Khomeini. Ik heb hier in België honderden miljoenen geïnvesteerd in mijn luchtvaartmaatschappij. Het heeft niet mogen baten. Ze trachten mij af te schilderen als een boef, een oplichter, terwijl ik alleen maar met alle macht probeer mee te helpen aan de omverwerping van het regime dat het land van mijn voorvaders in bloed drenkt. Ik ben de huichelaar, de leugenaar, het machtsmisbruik en de corruptie beu. Daarom heb ik besloten alles te zeggen wat ik weet.»

En Fatola Yazdi weet veel.

Het land dat Yazdi als zijn tweede vaderland beschouwt, speelt volgens hem een centrale rol in het beruchte *Irangate*-verhaal. Waanzinnige hoeveelheden oorlogsmateriaal en munitie worden via Belgische havens en nep-verkopers naar Iran getransporteerd. In Antwerpen worden tegenstanders van het Khomeini-regime als betrof het vee op Iraanse schepen gezet met bestemming de Perzische Golf, om nooit meer op te duiken.

In juni '85 zouden vijftig leden van de gevaarlijke *Pasdaran*-garde van Khomeini in de buurt van Namen een terroristische opleiding hebben gekregen. Aanvankelijk loeerden ze met zijn drieën of viereën in schamele, veel te kleine kamertjes in een Brussels pension. Ze maakten amok en werden met autobussen van de Belgische rijkswacht naar een kasteeltje in Wepion bij Namen overgebracht. Het lag in de bedoeling zo'n driehonderd Iraniërs in België een opleiding te laten volgen, maar uiteindelijk namen maar een vijftigtal mannen deel aan doorgedreven trainingen en schietoefeningen in de bossen van Wepion. Enkele tientallen van de initiële driehonderd kandidaten zouden ook vandaag nog bij ons verblijven. Sommigen zijn ingeschreven als beursstudent, anderen hebben een toeristenvisum. Deze informatie is afkomstig van een betrouwbare bron, waarvan we de identiteit hier helaas niet kunnen onthullen.

Het *StudieCentrum Kernenergie* in Mol raakte onlangs in opspraak omdat het wel eens een plutoniumkonnektie zou kunnen hebben met Pakistan. Vast staat alleszins dat enkele Pakistanen bij het *SCK* stage hebben gelopen en dat er splijtstof «zoek» is geraakt. Ook met Libië en India zou het *SCK* overeenkomsten hebben lopen, maar die zouden al een kwarteeuw oud zijn en dus *in tempore non suspecto* tussen de onderscheiden staten zijn afgesloten.

Niet bekend is ondertussen dat aarf hetzelfde *SCK* drie Iraniërs «studerend» en er voltijs een Iraanse jongedame werkt. Officieel zijn ze er niet, maar *Exclusief* achterhaalde hun precieze namen en had telefonisch een kort gesprek met één van de drie Iraniërs. Fatola Yazdi zegt dat de meeste Westerse landen als de dood zijn voor de moordkommando's van Khomeini en de blinde terreur waartoe die in staat zijn als er niet wordt ingegaan op de door Iran gestelde eisen. Indien de talloze miljarden die de Sjah destijds renteloos aan het Westen leende, terugbetaald zouden moeten worden en indien Iran erin zou slagen de Westerse bezittingen van de Sjah te lokaliseren om ze vervolgens op te eisen, zou dit een lelijke knauw betekenen in de betalingsbalans van de betrokken Westerse landen. Dat is toch de mening van Yazdi, die van zeer nabij als gevolmachtigde te maken heeft gehad met de enorme transakties.

## DE HERALD OF FREE ENTERPRISE KOERIER VOOR RONALD REAGAN

Vrijdag 6 maart 1987, even na 19 uur. Aan boord van de Britse veerboot de *Herald of Free Enterprise*, die in de haven van Zeebrugge gemeerd ligt, worden de laatste voorbereidingen getroffen voor de afvaart naar Dover. De Noordzee ligt er rustig bij, het is laagtij. Kapitein David Lewry staat op de kommandobrug en maakt zich klaar voor wat een routineklus moet worden. Er is weinig volk aan boord, de garages in het ruim zijn nog niet voor de helft gevuld. Met een zevental minuten vertraging — of was het meer? — stuurt Lewry het vlaggeschip van de rederij *Townsend Thoresen* langzaam en volgens het boekje de haven uit. Amper twintig minuten later volgt de *Apocalyps*. Het «drijvend fort», zoals het schip genoemd wordt, kapseist binnen de minuut. 7.951 ton, 130 meter lang, 25 meter breed, bijna 7 meter diepgang — de kolos kantelt in water van amper tien meter diep. De chaos en ontzetting zijn compleet. In totaal 193 mensen gaan reddeloos ten onder.

Hoe kon dit gebeuren? Een onderzoekskommissie heeft vastgesteld dat de boegdeuren bij de afvaart openstonden. De reservoirs met water waren niet leeg. Het schip had water opgeschept en door

een samenloop van allerlei omstandigheden gebeurde wat niet gebeuren kon of mocht. Maar is daarmee het laatste woord gezegd? Volgens Fatola Yazdi niet. Hij wijst erop dat een jaar na het drama nog vele vragen onbeantwoord blijven en komt zelf aandragen met een onthutsende hypothese: het Britse veer is verongelukt door sabotage omdat het in het grootste geheim een koffer aan boord had die onderweg was van Jordanië naar Washington. Zij die er belang bij hadden dat de betreffende lading niet ter bestemming zou komen, kelderden het schip. Op welke manier dit precies in zijn werk ging, weet Yazdi niet, maar dat er tussen het onheil en het mysterieuze transport een oorzakelijk verband bestaat, kan volgens hem niet betwijfeld worden.

### dokumenten van hoessein naar de dieperik

Begin maart '87 keek de wereld met spanning uit naar de lang verwachte verklaring van de Amerikaanse president Ronald Reagan over het *Irangate*-schandaal, dat de herfst tevoren aan het licht was gekomen en de Verenigde Staten ernstig in opspraak dreigde te brengen.

«De Reagan-administratie had een plan om Khomeini tot aftreden te bewegen en Iran opnieuw een minimum aan stabiliteit te geven in afwachting van het herstel van het Sjah-regime. Er moest ook een einde komen aan de oorlog met Irak.»

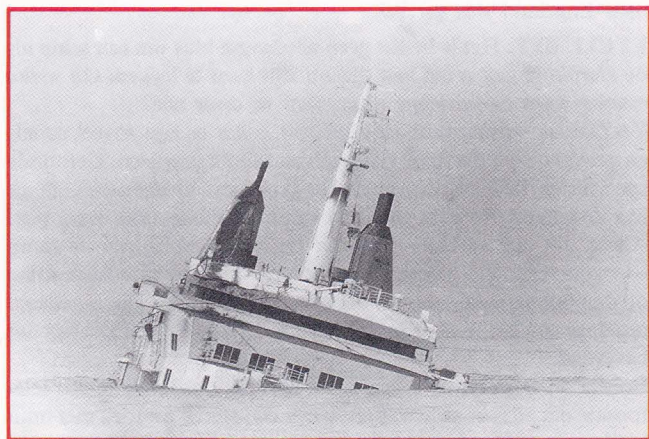
YAZDI: Door mijn veelvuldige ontmoetingen met de zoon van de Sjah, die in de Verenigde Staten verblijft, en mijn connecties met allerhande inlichtingendiensten, wist ik dat de Reagan-administratie een plan had om de ayatollah Khomeini tot aftreden te bewegen en Iran opnieuw een minimum aan stabiliteit te geven in afwachting van het herstel van het Sjah-regime. Volgens datzelfde scenario moest er ook een einde komen aan de oorlog tussen Iran en Irak. *Irangate* zette deze plannen op de helling, maar president Reagan zou zich van iedere smet kunnen zuiveren indien hij kon beschikken over documenten die in handen waren van de Jordaanse koning Hoessein. Nu moet je weten dat Hoessein in het Midden-Oosten een gematigde gezagsdrager is, die onze zijde heeft gekozen. Konkreet heeft hij Reza II en diens talloze getrouwen die in het Westen oppositie voeren tegen Khomeini van diplomatieke en reispassen voorzien. Volgens mijn informatie had Hoessein uitermate belangrijke papieren in zijn bezit, die begin maart van vorig jaar naar Washington overgevlogen moesten worden. Op 4 maart had Reagan in een televisierede toegegeven dat hij Iran wapens had geleverd in ruil voor gijzelaars. Maar de verzamelde pers kende nog lang niet alle details en Reagan zou zich daarom tijdens een perskonferentie moeten verantwoorden. Die conferentie kwam er uiteindelijk op 19 maart. De president moest het daarbij zonder de documenten uit Jordanië stellen, die in België waren onderschept. In normale omstandigheden zou het transport Amman-



Washington geen moeilijkheden hebben opgeleverd, maar het plan was blijkbaar uitgelekt, zodat naar een alternatieve reisroute moest worden uitgekeken.

**EXCLUSIEF: Waarom werd uitgerekend België als sluis gekozen?**

YAZDI: Omdat België een trouwe bondgenoot is van de Verenigde Staten en ook in het verleden nooit vies is geweest van oprach-



Op 7 april '87 vond de berging plaats van de voor Zeebrugge gekapseisde *Herald*. In negen uur werd het rampschip weer rechtgetrokken.



ten die het daglicht schuwen. De illegale wapenhandel is daar een duidelijk voorbeeld van. Overigens wordt in België dikwijls dubbel spel gespeeld. Toen Reza II op 14 maart 1986 naar België zou komen, waren sommige autoriteiten bereid de rode loper uit te rollen om onze Sjah als een echte VIP te ontvangen, terwijl anderen er in een telex mee dreigden Reza te zullen aanhouden zodra hij voet op Belgische bodem durfde zetten. Probeer dat maar te rijmen.

Maar hoe het ook zij, ik weet in elk geval dat ik op woensdag 4 maart 1987 de boodschap ontving dat ik me «standby» moest houden tot vrijdagavond. Ik had op het punt gestaan met mijn kinderen op krokusvakantie te vertrekken, maar dat ging dus niet door. Er werd me gezegd dat er een belangrijk transport van documenten en andere spullen van Jordanië via België naar de Britse luchthaven *Ramsgate* zou plaatshebben. Vandaar zou de gehe-



**«Ik kwam tot het besluit dat de koffer per vliegtuig van Amman naar Frankfurt zou reizen en dan over land met een wagen naar Zeebrugge, om daar op vrijdagavond met een onschuldige passagiersboot naar Dover te vertrekken.»**

me lading naar Washington overgevlogen worden om president Reagan uit de nesten te halen. Op basis van de aanwijzingen waarover ik beschikte, kwam ik tot het besluit dat de koffer per vliegtuig van Amman naar Frankfurt zou reizen en dan over land met een wagen naar Zeebrugge zou worden gebracht, om daar op vrijdagavond met een onschuldige passagiersboot naar Dover te vertrekken. Het staat vast dat er sinds vrijdag in *Ramsgate* een gehoord Amerikaans burgervliegtuig wachtte, dat leeg vanuit de States naar Engeland was gereisd.

**EXCLUSIEF: Het is beslist geen alledaagse klus om een schip als de *Herald* in een mum van tijd op zijn kant te leggen. Op welke manier werd de sabotage uitgevoerd en door wie?**

YAZDI: Ik was er natuurlijk niet bij, maar er zijn zoveel details en getuigenissen die in de richting van sabotage wijzen. Getrainde specialisten kunnen zo'n opdracht ongetwijfeld uitvoeren. Ik ga hier de lange lijst van mysterieuze omstandigheden niet overlopen. Alleen dit: hoe verklaar je dat er op het ogenblik van de ramp — en die voltrok zich binnen de minuut — mensen in duikuitrusting op de boot aanwezig waren, die meteen in het ruim zijn afgedaald om daar aan het werk te gaan? Verschillende getuigen hebben dat bevestigd.

Enkele minuten na de afvaart van de veerboot kreeg ik een telefoontje dat alles in orde was en ik met een gerust gemoed met mijn kinderen naar het buitenland kon vertrekken. De geheimzinnigheid rond de catastrofe is blijven voortduren tot vandaag. Twee dagen vóór de berging van het wrak is de Jordaanse koning Hoessein incognito naar Nederland gereisd. Daar heeft hij een onderhoud met de direktie van de bergingsmaatschappij *Smit-Tak* gehad. Vind je dat niet zonderling? Naderhand is hij naar België getrokken. De berging is zelfs nog uitgesteld geworden tot Hoessein goed en wel in België aangekomen was. Vanuit zijn hotelsuite heeft de Jordaanse koning met uiterste aandacht de hele operatie rechtstreeks op de televisie gevolgd. Ik weet ook dat hij met lege handen naar zijn land is teruggevoegen. De documenten waar het allemaal om ging waren dus blijkbaar al van boord gehaald.

Geïntregerd door dit verhaal, hebben we contact opgenomen met de ambassade van Jordanië in Brussel, waar een vriendelijke medewerker ons bevestigde dat «sa majesté le roi Hoessein» begin april van vorig jaar inderdaad een blitzbezoek aan ons land heeft gebracht, en wel op 6 en 7 april. De woordvoerder: «Onze koning was niet op officieel bezoek. Zijn kort verblijf in België was een persoonlijk initiatief dat ingegeven werd door de omstandigheden. Je kunt het katalogeren als een werkbezoek.»

**EXCLUSIEF: Klopt het dat de koning even in Nederland heeft verbleven alvorens naar België te komen?**

DE WOORDVOERDER: Dat is korrekt. Wie of welke plaatsen hij daar bezocht heeft, weet ik niet. In België had hij ontmoetingen met eerste minister Wilfried Martens, minister Leo Tindemans en de voorzitter van de *Europese Commissie*, Jacques Delors. Ik herhaal, het bezoek was uiterst kort, onze koning overnachtte maar één keer in België.

**EXCLUSIEF: Naar verluidt betoonde hij een bijzondere belangstelling voor de berging van het rampschip *Herald of Free Enterprise*.**

DE WOORDVOERDER: Ik geloof niet dat hij in Zeebrugge is geweest. Waarom hij zich mogelijk voor de berging interesseerde, weet ik niet.

**EXCLUSIEF: Was het bezoek aan België lang op voorhand gepland?**

DE WOORDVOERDER: Beslist niet, het kan januari, februari of zelfs maart geweest zijn toen het initiatief genomen werd.

Toen we de direktie van *Smit-Tak* in Rotterdam wilden polsen, kwamen we niet verder dan iemand van de afdeling public relations. Deze man ontkende kortaf en formeel dat Hoessein de onderneming begin april '87 bezocht zou hebben: «Als dat het geval was geweest, zou ik het zeker geweten hebben.»

Fatola Yazdi had die ontkenning voorspeld: «Bij *Smit-Tak* zul je niet wijzer worden, want de contacten tussen Hoessein en de hoogste top van de bergingsmaatschappij verliepen natuurlijk in het grootste geheim.»

### stof tot nadenken

Als je de verslagen en getuigenissen van de ramp met de *Herald* napluist, stuit je op eigenaardige toevalligheden. We zetten enkele zaken op een rijtje:

- De *Herald of Free Enterprise* werd altijd ingezet voor de overtocht Calais-Dover en vice versa. Op vrijdag 6 maart '87 voer de *Herald* van Dover naar Zeebrugge, om later op de avond de terugreis aan te vatten. De boot moest het normale lijnschip vervangen, dat voor revisie uit de vaart was genomen.
- Kapitein David Lewry, gezagvoerder van de *Herald*, had op de dag van de ramp vrij. Met zijn vrouw Patricia nam hij deel aan een *diner dansant*. Daar werd hij door *Townsend Thoresen* weggeroepen om alsnog de overtocht Dover-Zeebrugge te maken. De officiële reden was ziekte van zijn kollega. Lewry kon een uitstekende staat van dienst voorleggen: 16 jaar ervaring zonder enige beoordelingsfout.
- De reis Dover-Zeebrugge verliep rimpelloos. Het scheepslogboek vermeldt niet het geringste probleem.
- Het inschepen in Zeebrugge ging van een leien dakje. Het veer was nog niet voor de helft bezet.
- Het invullen van de passagierslijsten gebeurde niet bijster nauwkeurig. Er werd allesbehalve naar volledigheid gestreefd. Wie dat wilde kon anoniem aan boord gaan. Het ontbreken van betrouwbare lijsten verklaart ook de verwarring over het precieze aantal slachtoffers en vermisten.
- Het staat vast dat de *Herald* met een tiental minuten vertraging vertrok. Werd er mogelijk op iets of iemand gewacht?
- Zeebrugge staat in scheepvaartkringen bekend als een «gemakkelijke» haven die je zonder speciale moeilijkheden kunt in- en uitvaren.
- Op vrijdag 6 maart was de Noordzee opvallend kalm. Bij het uitvaren van de haven was het laagtij.
- De laaddeuren waren bij het afvaren blijven openstaan. Door de onderzoekskommissie werd deze «nalatigheid» later tot de hoofdoorzaak van de ramp gepromoveerd. Maar de meeste veren varen in geval van kalme zee met open deuren af om de uitlaatgassen uit het ruim te jagen. Bovendien bevinden die deuren zich meters boven de waterlijn.
- De ballasttanks in het voorruim van de *Herald* waren niet leeggepompt. Waarom niet?
- De *Herald* was uitgerust met een speciaal veiligheidssysteem dat nog nooit had gefaald. Dat systeem bestond hieruit dat de kapitein op de kommandobrug automatisch door een waarschuwingslicht verwittigd werd als de boegdeuren nog geopend waren. Op vrijdag 6 maart funktioneerde het alarm niet...
- De *Herald* voer de haven uit volgens het boekje. In Zeebrugge vertrekken jaarlijks liefst 7.000 ferries van *Townsend Thoresen*.

### Op 10 maart werd David Lewry met een ambulance-vliegtuig naar het *Chaucer Hospital* van Canterbury gevlogen. Vreemd genoeg komt hij niet voor op de patiëntenlijst van het *Sint-Jansziekenhuis*. Waarom werd zijn naam niet genoteerd?

Nooit eerder ging er iets mis.

- Ongeveer twintig minuten na de afvaart deed de ramp zich voor. De zee was op de plek van het onheil maar tien meter diep, de diepgang van het schip bedroeg zeven meter, het kapseizen gebeurde binnen de minuut.

- Er werd geen noodsein uitgezonden. Wie verhinderde dat? Moest er misschien tijd gewonnen worden?

- Malcolm Shakesby, de kapitein van het Britse vrachtschip *Duke of Anglia* dat in de buurt was op het ogenblik van de ramp en een noodsein opving van een ander schip, verbaasde zich erover dat de *Herald* geen schijnwerpers en zoeklichten aan boord had. Ook waren er geen brancards om de geredden in de helikopters te hijsen. Er was niet eens een plattegrond van het schip voorhanden om de zoektocht naar slachtoffers te vergemakkelijken. Pas zes uur na de catastrofe kwam dit materiaal eindelijk ter plekke. Een zonderlinge «nalatigheid».

- Kort na de ramp — onwaarschijnlijk vlug, zeggen waarnemers — waren er al Britse duikers aan boord, die in de eerste plaats op zoek leken naar «iets». Enkele snelle fotografen moesten hun films inleveren.

- Kapitein David Lewry werd vrij gauw van boord gehaald en naar het Brugse *Sint-Jansziekenhuis* overgebracht. De man had onder andere een longperforatie opgelopen. Hij werd door Britse bewakers, die zich voor de deur van zijn kamer hadden geposteed, hermetisch afgeschermd van de buitenwereld. In een eerste verklaring aan de Brugse onderzoeksrechter Arthur Dhoest maakte Lewry melding van een mysterieus geluid net voor de ramp. Anderzijds had de kapitein last van geheugenverlies.

- Op 10 maart werd David Lewry 's ochtends met een speciaal Brits ambulance-vliegtuig naar het *Chaucer Hospital* van Canterbury gevlogen. Vreemd genoeg komt Lewry nergens voor op de patiëntenlijst van het *Sint-Jansziekenhuis*, wat flagrant in strijd is met de gebruikelijke gang van zaken. Waarom werd zijn naam niet genoteerd? En waarom werd hij naar Groot-Brittannië getransporteerd hoewel dit medisch gezien niet verantwoord was?

- Wat is er gebeurd met het scheepslogboek en de «zwarte doos» van de *Herald*, die belangrijke gegevens over de ramp hadden kunnen verstrekken?

- Het Nederlandse dagblad *Het Vrije Volk* schreef dat duikers van *Smit-Tak* de «zwarte doos» van boord hadden gehaald en ze aan *Townsend Thoresen* hadden overhandigd.

- Op een perskonferentie op 8 maart ontkende een woordvoerder van *Townsend Thoresen* dat er een «zwarte doos» was. Maritieme deskundigen zeggen dat op de kommandobrug van de *Herald* een eenvoudig registreertoestel stond. Dat toestel bleek evenwel zoek te zijn.

- Niet enkel kapitein Lewry sprak van een «vreemd geluid». Verscheidene passagiers en bemanningsleden hoorden eveneens een «dof gerommel». Het was zeker geen explosie. Om welk geluid ging het dan wél?

- De *Herald* had 11 ton cyanide en 20 ton oplosbaar lood aan boord. Waarom? Volgens Fatola Yazdi moest die giflading de aandacht afleiden van de echte geheime lading, ook in het geval het met de aanslag op de boot mis zou lopen.

- De berging van het schip verliep in de grootste geheimzinnigheid. Hoe valt de aanwezigheid van koning Hoessein te verklaren?

- Over de bestemming van het wrak werd eveneens mysterieus gedaan. Het schip lag een tijdlang aan de kade in Vlissingen, om vervolgens richting Turkije te worden gesleept. Dat gebeurde be-

gin oktober van vorig jaar. Op zee raakte het wrak op drift. Plots werd besloten van koers te veranderen en kreeg de *Herald* als bestemming Taiwan. Daar wordt de tot *Flushing Range* omgedoopte boot momenteel tot schroot herleid.

- Eind januari meldde de Britse kwaliteitskrant *The Times* dat kapitein David Lewry van zijn werkgever 1,2 miljoen frank heeft ontvangen om het bedrijf te verlaten en te zwijgen over de omstandigheden waarin de ramp plaatsvond. De rederij *Townsend Thoresen*, die vandaag *P&O* heet, bevestigt noch ontkent dit bericht.

#### commentaar van kapitein lewry

*Exclusief* besloot David Lewry om een gesprek te vragen. We waren erin geslaagd het privé-telefoonnummer van de gezagvoerder van de *Herald* te achterhalen, die in Sandwich (Kent) woont en op het proces wacht dat zijn verantwoordelijkheid voor de ramp zal proberen te bepalen. In een eerste telefonisch onderhoud hield



FOTO BOVEN: Kapitein David Lewry en zijn vrouw Tricia verlaten *Canterbury Cathedral*, waar de ramp met de *Herald* werd herdacht.

FOTO ONDER: Het echtpaar Lewry in de tuin van hun woning in Sandwich, Kent. De kapitein raakte bij de scheepsramp gewond.



**«De oorlog tussen Iran en Irak kwam welgelegen. Het Westen heeft al voor meer dan 500 miljard dollar wapens geleverd. Dat tot nu toe ruim een half miljoen mensen hun leven hebben gelaten in de strijd, is niemand een zorg.»**

de kapitein zich op de vlakte. Hij bleek verbaasd en ontzet toen we hem vertelden dat zijn schip mogelijk gesaboteerd werd. Uiteindelijk vroeg hij een dag bedenktijd om al dan niet in te stemmen met een interview. De volgende dag hadden we Lewry opnieuw aan de lijn.

**EXCLUSIEF: Kunnen we elkaar ergens ontmoeten voor een gesprek?**

LEWRY: Ik ben natuurlijk geboeid door wat u mij hebt verteld, maar ik vrees dat ik u niet kan helpen. Het onderzoek in Engeland heeft uitgewezen dat de boegdeuren openstonden en dat het schip water schepte.

**EXCLUSIEF: U hebt zestien jaar ervaring en weet beter dan wie ook dat de meeste veeboten bij kalme zee met open boegdeuren uitvaren.**

LEWRY: Ik kan daar geen commentaar op geven. Wanneer uw versie van de ramp de juiste zou blijken te zijn, zou mij dat goed uitkomen, maar ik kan het niet geloven. Ik kan je echt niet veel meer vertellen, aangezien de Belgische autoriteiten mij en/of anderen nog altijd willen vervolgen.

**EXCLUSIEF: Klopt het dat u pas in laatste instantie door P&O werd opgeroepen om op 6 maart 1987 het kommando over de**

**Herald te voeren?**

LEWRY: Ja, dat klopt. Het is ook waar dat het schip voor het eerst op Zeebrugge voer. Wel kende ik de haven.

**EXCLUSIEF: Acht u sabotage uitgesloten?**

LEWRY: Ik weet het niet. Volgens mij is de ramp het gevolg van een hele reeks van omstandigheden.

**EXCLUSIEF: Kort na de catastrofe verklaarde u dat u een vreemd geluid had waargenomen onder de waterlijn. Om wat voor een geluid ging het?**

LEWRY: Ik heb een slag gehoord, maar de herkomst daarvan kan ik niet identificeren.

**EXCLUSIEF: Waarom is de Herald later uitgevaren dan het uurrooster aangaf?**

LEWRY: We zijn inderdaad zes minuten later dan voorzien uit Zeebrugge vertrokken, maar het spijt me, ik kan je echt niet meer vertellen. Je raadpleegt beter iemand van het Britse gerecht.

**EXCLUSIEF: Nog een laatste vraag. De kranten schrijven dat u van uw werkgever zwijggeld hebt ontvangen. Is dat waar?**

LEWRY: Ik kan alleen maar antwoorden dat ik nog altijd in dienst ben van P&O. Het spijt me nogmaals dat ik u niet kan helpen, maar wat u mij voorlegt, lijkt mij al te fantastisch te zijn.

**perzië werd iran**

«Na het uitbreken van de grote oliecrisis eind 1973, begon de Sjah duizenden miljarden over te hevelen naar de Westerse landen. Over rente en terugbetalingen werd nauwelijks gesproken,» onderstreept Yazdi. «De Sjah dacht en handelde pro-Westers omdat wij uitgesproken antikommunisten zijn. Maar het Perzië van de Sjah dreigde zowel economisch als militair oppermachtig te worden. Daarom werd de val van de Sjah in het Westen minutieus voorbereid.

middelen zou aanwenden om zijn 'heilig' doel te bereiken. Ook had het Westen nooit verwacht dat Khomeini doodseskaders zou

«De oorlog tussen Iran en Irak kwam welgelegen. Het Westen heeft al voor meer dan 500 miljard dollar wapens aan de oorlogvoerende landen geleverd. Dat tot nu toe ruim een half miljoen mensen hun leven hebben gelaten in de strijd, is niemand een zorg. Evenmin als het feit dat sinds de machtswisseling in Teheran ongeveer tweehalf miljoen Iraniërs in opdracht van Khomeini en zijn bloeddorstige molla's werden gehalsrecht. Waarom klaagt Amnesty International dat niet een keer aan? Ik weet waar ik het over heb en controleer de informatie die ik krijg. Verscheidene van mijn familieleden in Perzië — ik weiger mijn vaderland 'Iran' te noemen — zijn de marteldood gestorven. Ik wil dat al die vreselijke gebeurtenissen die nu grotendeels worden toegedekt, openbaar worden. Al wat ik dank zij mijn vroegere en huidige functie en verantwoordelijkheid weet, wil ik publiek maken. Zij die me niet geloven en me voor leugenaar uitschelden, daag ik uit mijn ongelijk te bewijzen.»

Fatola Khaleghi Yazdi werd in september 1944 in de Perzische stad Kermanzhah geboren. Vandaag heet die plaats Bakhtaran. De kleine Fatola groeide op in een intellectueel milieu, zijn vader had in Frankrijk gestudeerd. Al vroeg was hij bezeten van alles wat met vliegtuigen en luchtvaart te maken had. Niettemin ging hij economie studeren, onder andere aan de universitei-

**Na de oliecrisis hevelde de Sjah duizenden miljarden over naar Westerse landen. De rode loper werd uitgeroeld voor Khomeini en zijn molla's, die al 2,5 miljoen Iraniërs vermoordden.**



De rode loper werd uitgeroeld voor Khomeini en zijn fundamentalisten. Niemand vermoedde dat de ayatollah de allergrofst

uitsturen om door middel van moord, gijzeling en aanslagen de Perzische miljarden terug te krijgen.

# terreur over het westen

«Het Westen heeft de Sjah laten vallen als een baksteen. Ze hebben hem geme- den als de pest, veroordeeld tot een zwerversbestaan. Er zijn in die late jaren zeventig meer opmerkelijke dingen gebeurd, die allemaal kaderen in één plan.»

ten van Zürich en Los Angeles. In Neder- land volgde hij kursussen internationaal recht.

Yazdi klom hoog in de hiërarchie van het Sjah-bewind. Hij werd afgevaardigde voor de *Europese Economische Gemeenschap* van de *Iranian Import Organisation*, een parastatale van de Sjah die zich in de zeventiger jaren eerst toelegde op investeringen in West-Europa en later ook op het verstrekken van leningen aan bevriende naties. Tot vandaag is Fatola Yazdi één van de leden van de «hogere raad van het grondwet- telijk koninkrijk der Perzen». Die raad be- staat al 2.546 jaar zonder onderbreking en stamt uit de tijd van de legendarische ko- ning Darius. Telkens het koninkrijk wordt opgeheven, blijft dit orgaan in ballingschap voortbestaan. Dat was zo ten tijde van de inval van de Mongolen en de Turken en is ook nu weer zo sinds de heerschappij van Khomeini. De raad beijvert zich vanouds voor de bescherming en het herstel van het koninkrijk.

Al vanaf 1975 heeft Yazdi zijn vaste stek in België.

## de sjah als weldoener

«Bij de val van de Sjah werd ik net als zo- velen statenloos,» begint Fatola Yazdi zijn verhaal. «Ik kon niet terug naar mijn ge- boorteland, want daar wachtte mij als ver- trouweling van de Sjah een gewisse dood. Zowel mijn moeder als verscheidene fami- lieleden zijn omgekomen door toedoen van de moordenaars van Khomeini. Ik begrijp nog altijd niet waarom de wereld niet hef- tiger heeft gereageerd op de massale slacht- partijen die door het nieuwe regime wer- den aangericht gedurende de maanden na de machtswisseling.

«Maar goed, ik opteerde voor de Belgische nationaliteit omdat ik jullie land kende én omdat ze in België goed wisten wie ik was. Bovendien ben ik een monarchist. Jullie ko- ning en koningin waren me uiterst sympa- thiek. Het was mij bekend dat het Belgisch vorstenhuis intiem bevriend was met de Per- zische koninklijke familie. Ze hebben regel- matig samen hun wintervakantie door- gebracht in Sankt Moritz. Ik geloofde in die tijd ook nog dat België een integer land was, vrij van corruptie en omkoperij. Eind '79 dachten alle Iraanse ballingen trouwens dat de als 'islamitische revolutie' afgeschild- derde intrede van Khomeini van voorbij- gaande aard zou zijn en dat de Sjah bin- nen de kortste keren met de hulp van zijn Westerse vrienden terug zou kunnen keren.



«Het was mij bekend dat het Belgisch vorstenhuis intiem bevriend was met de Perzische koninklijke familie. Ze brachten regelmatig samen hun wintervakantie door in Sankt Moritz.»

Maar het Westen heeft de Sjah laten val- len als een baksteen. Ze hebben hem geme- den als de pest, veroordeeld tot een zwerversbestaan. Er zijn in die late jaren zeventig op wereldvlak wel meer opmerkelijke dingen gebeurd, die naar mijn stellige over-

machten, met voorop de Verenigde Staten en Frankrijk.»

**EXCLUSIEF: De Sjah was een perfecte bondgenoot die zijn kommunistenhaat niet onder stoelen of banken stak en zijn olie- dollars gul naar het Westen liet stromen. Waarom zou het Westen zo iemand laten vallen voor een godsdienstfanaticus als Khomeini?**

YAZDI: Het antwoord is eenvoudig, bij- na vanzelfsprekend. De Sjah was zo mach- tig geworden dat hij een daadwerkelijk ge- vaar betekende voor de economische en mi- litaire macht van de Verenigde Staten en de Westerse wereld in het algemeen.

Je moet je als Westering proberen in te le- ven in onze filosofische, maatschappelijke en zelfs politieke gedachtenwereld. De Sjah koesterde een droom die 25 eeuwen eerder onder Cyrus de Grote en Darius was ont- staan. Hij zag zichzelf als een vredebreng- er en wilde nog tijdens zijn leven een we- reld helpen creëren waarin oorlog en vetes taboe zouden zijn.

**EXCLUSIEF: Maar ondertussen maakte hij van Perzië één van de best bewapende landen van de wereld.**

YAZDI: Dat klopt. In de eerste plaats had hij daar het geld voor en in de tweede plaats wilde hij zich afdoende beschermen tegen zijn aartsvijand de Sovjetunie. Je mag niet

**«De Sjah was zo machtig geworden dat hij een daadwerkelijk gevaar betekende voor de economische en militaire macht van de Verenigde Staten en de Westerse wereld in het algemeen.»**

tuiging allemaal kaderen in één groot en zorgvuldig opgezet plan. Pas later heb ik de losse stukjes van de puzzel tot een dui- delijk geheel kunnen samenvoegen. De te- rugkeer van de ayatollah Khomeini vond plaats met de zegen van de Westerse groot-

**«De Sjah was zeker niet de motor van de drastische verhoging van de prijzen van de ruwe olie in 1973-74. Maar de Westerse landen zagen in die forse stijging een uitstekend middel om hun groeiende overheidstekorten te verminderen.»**

vergeten dat ons land, dat in verhouding tot zijn uitgestrektheid zeer dun bevolkt is, een grens van nagenoeg 1.500 kilometer met de Sovjetunie heeft. Ik geef toe dat het rabiate antikommunisme van de Sjah wellicht een denkfout was, maar inmiddels vormde Perzië wel een perfecte buffer.

In eigen land wilde de Sjah de welstand van de bevolking vergroten. Daartoe begon hij het agrarische Perzië in een onvoorstelbaar hoog tempo te industrialiseren. Alles wat er in de wereld met geld te koop was, schafte hij zich aan. Zo kon je je bijvoorbeeld vanuit het centrum van Teheran met een telegeleide skilift naar de hoogste bergtoppen laten vervoeren.

**EXCLUSIEF: Alleen een kleine kaste heeft van de fabelachtige olierijkdommen geprofiteerd, de plattelandsbevolking bleef berooid. De gevreesde Savak, de veiligheidsdienst van de Sjah, keek niet op een moord meer of minder. In de pers verschenen berichten over onvoorstelbare corruptie. Perzië was een diktatuur.**

YAZDI: Dat neemt niet weg dat iedereen die werk wilde ook werk kreeg en zo over een behoorlijk inkomen kon beschikken. Huidskleur, religie en taal waren nooit een reden om te discrimineren. In onze samenleving had iedereen dezelfde kansen. Op school leerden we over verscheidene godsdiensten. Niets werd ons opgedrongen. Westelingen begrijpen dat moeilijk. De emancipatie van de vrouw was bij ons al meer dan duizend jaar oud. Wij hebben vrouwen als koningin gehad. Meisjes moesten bij ons net als jongens legerdienst vervullen. Ik herhaal het: in de zestiger en zeventiger jaren wilde de Sjah zijn land en zijn volk in vliegende vaart naar de 21ste eeuw voeren. Is de toestand in Perzië sinds Khomeini verbeterd? De economische expansie die door de Sjah werd verwezenlijkt is teloorgegaan, vooral het platteland lijdt daaronder. Er is nog maar één godsdienst. Vrouwen moeten een sluier dragen. De klok is teruggedraaid naar de middeleeuwen. Herhaaldelijk zie je op de televisie beelden van indrukwekkende massa's fundamentalisten die tegen de Verenigde Staten betogen. In Teheran wonen 7 miljoen mensen. Als één procent van de bevolking aan een manifestatie deelneemt, heb je al een groep van 70.000 betogers. Bovendien is de opgroeiende jeugd in de loop van acht jaar Khomeini in een bepaalde richting geduwd. Je kunt je niet voorstellen hoe efficiënt de hersenspoeling werkt. Pas sinds Khomeini is er sprake van morele dwang. Het herin-



«De Sjah wilde de welstand verhogen. Alles wat met geld te koop was, schafte hij aan.»

nert me onwillekeurig aan toestanden zoals in Duitsland een halve eeuw geleden. De term «islamitische revolutie» doet de geschiedenis geweld aan. Khomeini heeft gewoon een staatsgreep gepleegd in Perzië. Mét de hulp van het Westen.

**«Over de hele wereld hebben we geïnvesteerd. Ook in België. Op de Antwerpse Linkeroever kochten we een terrein om er in het kader van het Ibramco-akkoord een raffinaderij op te richten.»**

**EXCLUSIEF: In het begin van de zeventiger jaren stroomde het oliegeduld in brede beken naar Perzië. De Sjah liet zijn oog met welgevallen op het Westen vallen om er te investeren. Hoe ging dat in zijn werk?**

YAZDI: We kregen niet alleen oneindig veel oliedollars binnen, onze industrie begon ook ijverig te exporteren naar het Westen. Dat bracht nog eens geld op. Met die middelen konden we gigantische economische projecten starten en massaal mensen aan het werk zetten. Alles gebeurde op zo'n schaal dat we werkkrachten tekortkwamen en een beroep moesten doen op buitenlanders. Zelf heb ik bemiddeld voor het sturen van Belgische arbeiders naar Perzië. In de zeventiger jaren heb ik zeker 7.000 Belgen in mijn vaderland aan werk geholpen.

Op een bepaald ogenblik overstegen onze opbrengsten onze behoeften. Toen zijn we gaan investeren in het Westen. Ik was één van de verantwoordelijken voor de investeringen in de EEG. We hebben bedrijven geholpen die op sterven na dood waren. Ik denk aan *Krupp* in Duitsland en *Renault* in Frankrijk. Over de hele wereld hebben we geïnvesteerd. Zelfs in Afghanistan, Pakistan, Egypte en Israël. Ook in België. Op de Antwerpse Linkeroever kochten we een terrein om er in het kader van het *Ibramco*-akkoord een raffinaderij op te richten. We hebben reusachtige olietankers laten bouwen. Zowel de *Boel*-werven als Japanse scheepsbouwers kregen hun deel van de koek. In Japan staan nu nog zes tankers op stapel die de Sjah destijds heeft gekocht en betaald. Jullie regering is gestruikeld over de *Ibramco*-affaire, ook omdat de Nederlandse overheid ging dwarsliggen. *Shell* wilde natuurlijk niet dat Perzië rechtstreeks ruwe olie naar Antwerpen zou versluizen om die na raffinage voort te verkopen. Door middel van *Ibramco* hadden wij onze olie veel goedkoper kunnen leveren.

**EXCLUSIEF: Toen kwam de oliecrisis.**  
YAZDI: De Sjah was zeker niet de motor van de drastische verhoging van de prijzen van de ruwe olie in 1973-74. Hij heeft altijd gezegd dat hij het Westen goedkoop olie wilde leveren. Maar de Westerse landen zagen in de forse stijging van de prijzen een uitstekend middel om hun groeiende overheidstekorten te verminderen. De stijgende olieprijs gingen immers gepaard met verhoudingsgewijs even snel stijgende heffingen. Dat was kortzichtig, want het eindproduct werd zo duur dat het hele economische systeem ontworteld raakte. De werkloosheid steeg angstwekkend en hetzelfde gebeurde met de tekorten op de betalingsbalansen. Toen is de Sjah andermaal bijgesprongen. Hij was van oordeel dat het Westen en meer in het bijzonder West-

«Frankrijk kreeg 550 miljard, Groot-Brittannië meer dan 4.000 miljard en ook aan België werden miljardenleningen toegekend. We waren zelfs zo gul geen rente te vragen. Bovendien konden de kontrakten zonder meer worden verlengd.»

Europa in ijtempo naar het kommunisme afgeleid. Dat wilde hij voorkomen en daarom begon hij leningen uit te schrijven. Die kredietovereenkomsten hadden een looptijd van 10 tot 15 jaar. Frankrijk kreeg bijvoorbeeld 550 miljard frank, Groot-Brittannië meer dan 4.000 miljard en ook aan België werden miljardenleningen toegekend. We waren zelfs zo gul geen rente te vragen. Bovendien konden de kontrakten na afloop zonder problemen worden verlengd. Ondertussen bleef de Sjah voor vele, vele miljarden dollars bestellingen in het Westen plaatsen. Tot 1981 lagen er in de haven van Marseille vier peperdure schepen, die in de zeventiger jaren door de Sjah waren besteld en betaald. Zeven jaar geleden droeg Frankrijk de schepen over aan Khomeini, die ze door zijn mannetjes had laten opeisen. In Japan liggen zoals gezegd zes olietankers te roesten. Groot-Brittannië zit met zeventig

door de Sjah bestelde en betaalde *Hoovercrafts*. Ze waren bestemd voor een speciale afdeling van het Perzische leger, die ze wilde gebruiken in de Perzische Golf. Waar zijn die *Hoovercrafts* gebleven? In de Verenigde Staten kocht de Sjah in '77 en '78 militaire uitrusting en geavanceerde vliegtuigen. Alles werd op voorhand betaald en zou tegen 1980 geleverd worden. Die levering heeft nooit plaatsgehad. Het gaat hier om miljarden dollars. Ik herinner me nog dat ze in de Verenigde Staten wel even de wenkbrauwen fronsten, want door die aankoop dreigde Perzië na verloop van tijd militair machtiger te worden dan de Verenigde Staten zelf. Dat wekte natuurlijk argwaan.

**EXCLUSIEF: De Sjah liet ook geld naar België vloeien?**

YAZDI: Zeer zeker. We hebben hier geïnvesteerd, gekocht en geleend. In het cen-

trum van Brussel telden we 200 miljoen neer voor een kantoorgebouw dat vandaag minstens 800 miljoen waard is. Bij de firma *Vandewiele* in Marke bij Kortrijk hebben we weefgetouwen gekocht. Bij *British Leyland* bestelden we 2.000 *Landrovers* die in België werden geassembleerd. Wat is daarvan geworden? In Schaarbeek hebben jarenlang wagons vol tandwielen met bestemming Teheran gestaan.

De Sjah kocht ook 49 procent van de aandelen van de Noordzee-olie en investeerde in de uitrusting van de haven van Zeebrugge. We hebben de Fransen de toelating gegeven om 20 miljard die Perzië in hun industrie had gepompt voor een project in Senegal aan te wenden. We hebben een raffinaderij gebouwd in Zuid-Afrika en stonden op het punt om in Somalië een gigantische investering te doen. Zo zou ik indeloos kunnen doorgaan.

## DE MILJARDEN VAN DE SJAH

Op 23 december 1973 maakt de Sjah van Perzië in Teheran als woordvoerder van de olieproducerende landen de nieuwe prijzen van ruwe olie bekend. In minder dan twee maanden blijkt de prijs verviervoudigd. De wereldwijde oliekrisis is een feit. In plaats van vijf miljard dollar zal de Sjah de eerstkomende tijd jaarlijks twintig miljard dollar oliegeld ontvangen.

De Sjah liet weten dat hij van Perzië in één generatie de vijfde wereldmacht wilde maken en dat zijn land op militair gebied binnen de kortste keren zelfs de derde belangrijkste natie op aarde zou worden, enkel voorafgegaan door de Verenigde Staten en de Sovjetunie. De Poolse schrijver Ryszard Kapuscinski, die eerder internationaal zijn naam vestigde met een onthullend portret van keizer Haile Selassie van Ethiopië, volgde als verslaggever de ondergang van de pauwentron, speurde naar oorzaken en achtergronden en verwerkte een massa informatie tot het boek *De Sjah aller Sjachs*, in het Nederlands verschenen bij de *Arbeiderspers*.

Kapuscinski bevestigt dat de Sjah gedurende de laatste jaren van zijn bewind voor astronomische bedragen goederen en technologie kocht in het Westen. Hij investeerde zich «krankjorum» in Westerse bedrijven en lokte tienduizenden hooggekwalificeerde specialisten naar zijn land. Zeker als het om militaire aankopen ging,

stond er geen maat op de spenderingsdrift van de Sjah. We citeren Kapuscinski:

«Zo gebeurde het dat de monarch op een dag tijdens het bekijken van prospecti van wapenleveranciers in verrukking raakte bij het aanschouwen van de allernieuwste torpedojager *Spruance*. De prijs van één exemplaar bedroeg 338 miljoen dollar. De Sjah bestelde er onmiddellijk vier van. De torpedojagers voeren naar de haven Bendar Abbas, maar de bemanningen moesten toen terugkeren omdat de Verenigde Staten niet voldoende marinemensen hadden om de schepen te bedienen. Bedoelde jagers liggen tot op de huidige dag te jagen in de haven van Bendar Abbas. Op een andere dag raakte de Sjah weg van het prototype van de jachtbommenwerper *F-16*. Onmiddellijk besloot hij er een groot aantal van te kopen. Maar de Amerikanen zijn armoedzaaiers, ze kunnen zich niks behoorlijks veroorloven en nu besloten ze de produktie van de bommenwerpers te laten vallen omdat de prijs hun te hoog leek, namelijk 26 miljoen dollar per stuk. Gelukkig was er de Sjah om de zaak te redden. Hij besloot zijn behoeftige vrienden bij te staan. Hij stuurde hun een bestelling voor honderdzestig van die vliegtuigen, waarbij hij een check van drie miljard achthonderd miljoen dollar insloot...»

### verraden door het westen

In 1979 was het Perzische sprookje uit. Ondanks zijn geld en zijn immens militair apparaat moest de Sjah wijken voor Khomeini. YAZDI: De val van de Sjah werd afgedaan

als het gevolg van een niet te stuiten religieuze revolutie. Dat strookt niet met de werkelijkheid. Uiteraard stond de Sjah in eigen land aan kritiek bloot. Dat is altijd en overal zo voor wie de macht uitoefent, maar het

Westen heeft de revolutie, met als boegbeeld de in ballingschap levende ayatollah Khomeini, aangegrepen om de Sjah voetje te lichten. Hij had teveel macht en invloed vergaard. Veelzeggend is dat Jimmy Carter

«Groot-Brittannië en Frankrijk waren na de Verenigde Staten de belangrijkste krachten achter de anti-Sjah-beweging. Maar ook de Arabieren waren blij met de val van de Sjah, want sinds Mohammed hebben ze een hekel aan de Perzen.»

zich kort na de wisseling van het bewind liet ontvallen dat met Perzië een tweede Japan op de knieën was gebracht. Het Westen heeft Khomeini zorgvuldig beschermd en laten gedijen, maar de oogst verkeerd ingeschat. Heel wat Westerse multinationals zagen hun toekomst bedreigd door de groeiende export van Perzië en door de enorme investeringen van de Sjah overal in de we-

reld. Ik denk dat het Westen een naïeve politiek heeft gevolgd en er onder andere op uit was door de val van de Sjah van alle schulden aan Perzië verlost te raken. Velen hadden baat bij het omverstoten van de pauwentroon. Groot-Brittannië en Frankrijk waren na de Verenigde Staten de belangrijkste krachten achter de anti-Sjah-beweging. Maar ook de Arabieren waren

blij met de ondergang van de Sjah, want al sinds de geboorte van Mohammed hebben ze een hekel aan de Perzen. Israël was ons eveneens vijandig gezind. De Sjah verdrong met zijn geld de rijke joden in de Verenigde Staten naar het achterplan. En de Russen kwam het uitstekend uit dat de zwaar bewapende aartsvijand in hun achtertuin aan banden werd gelegd.

### 1979: VALLENDE HEERSERS

Begin 1979 moest Sjah Reza Pahlavi aftreden onder druk van de door Khomeini opgezweepte fundamentalistische islamieten. 1979 was op internationaal politiek vlak ook verder een woelig jaar. Verscheidene leiders moesten hun land ontvluchten of werden terechtgesteld, terwijl meerdere belangrijke akkoorden werden gesloten. We brengen de opmerkelijkste gebeurtenissen graag even in herinnering:

*17 januari:* De Sjah en zijn vrouw vertrekken uit Teheran om er nooit meer weer te keren.

*1 februari:* Khomeini beëindigt zijn ballingschap in Parijs en wordt in Teheran door honderdduizenden geestdriftige Iraniërs als de nieuwe leider onthaald.

*26 maart:* President Sadat van Egypte en premier Begin van Israël ondertekenen in Washington een vredesverdrag.

*4 april:* Oud-premier Zulfikar Ali Bhutto van Pakistan wordt terechtgesteld.

*5 april:* Pol Pot, de leider van Cambodja, ontvlucht zijn land voor de binnentrekende Vietnamese troepen.

*11 april:* Bij een Tanzaniaanse inval wordt de Oegandese diktator Idi Amin afgezet en uit zijn land verdreven.

*13 mei:* De Sjah, zijn familie en drie voormalige premiers van Perzië worden door een islamitische rechtbank in Teheran bij verstek veroordeeld. Na een zwerftocht door verscheidene landen sterft de Sjah op 27 juli 1980 aan kanker in Egypte, waar Sadat hem een onderkomen had bezorgd.

*18 juni:* De Amerikaanse president Jimmy Carter en Sovjet-leider Leonid Brezjnev ondertekenen in Wenen het *Salt II*-akkoord.

*28 juni:* De OPEC, de organisatie van olieproducerende landen, verhoogt de olieprijs met 24 procent. De wereld blijft gebukt gaan onder de gevolgen van de eind '73 uitgebroken oliecrisis.

*17 juli:* Het aan de macht komen van de Sandinisten in Nicaragua

gaat gepaard met de vlucht van diktator Somoza naar de Verenigde Staten.

*16 september:* In Afghanistan, een buurland van Iran, vindt een bloedige staatsgreep plaats die het leven kost aan premier Taraki. Hafizoellah Amin wordt de nieuwe machthebber.

*20 september:* De Centraalafrikaanse keizer Bedel Bokassa wordt door middel van een staatsgreep uit zijn functie ontzet. Hij wordt er onder andere van beschuldigd honderd schoolkinderen te hebben vermoord omdat hun ouders geen schooluniformen wilden kopen in de winkel van één van Bokassa's vrouwen.

*15 oktober:* President Carlos Humberto Romero van El Salvador wordt ten val gebracht.

*26 oktober:* De Zuidkoreaanse president Park Chung Hee wordt door de chef van zijn veiligheidsdienst gedood.

*1 november:* De Boliviaanse president Guevara wordt afgezet.

*4 november:* Fundamentalistische studenten bezetten de Amerikaanse ambassade in Teheran en gijzelen 52 Amerikanen. Als voorwaarde voor hun vrijlating wordt de uitlevering van de ter dood veroordeelde Sjah geëist. President Carter weigert op die eis in te gaan. 444 slopende dagen en heel wat moeizame onderhandelingen later komen de gijzelaars eindelijk vrij. De kalender wijst dan 21 januari 1981 aan. Drie weken eerder heeft Ronald Reagan in Washington de eed als president afgelegd, dit in opvolging van Jimmy Carter die over het gijzeldrama is uitgeleden.

*20 november:* Gewapende fundamentalistische moslims bezetten de moskee van Mekka. Er vallen een paar honderd doden. Op 3 december worden de gegijzelden door militairen bevrijd. Het proces dat op het gebeuren volgt, leidt tot de onthoofding van 63 daders.

*26 december:* Russische tanks vallen Afghanistan binnen. President Amin komt om het leven bij de staatsgreep die met de invasie gepaard gaat. Babrak Karmal wordt de nieuwe leider.

#### fundamentalistische doders

De val van de «Sjah aller Sjachs» zorgde voor de nodige deining in de wereld. Khomeini en de zijnen gingen er in Iran keihard tegenaan. Het regende terechtstellingen. Ook het Westen kreeg zijn deel van de terreur. De langdurige gijzeling van het per-

soneel van de Amerikaanse ambassade in Teheran was daar een duidelijk voorbeeld van.

De belangrijkste medewerkers van de Sjah werden achtervolgd en benaderd door kommando's. Tot in de verste uithoeken van de wereld als het moest. Wie niet wilde over-

lopen naar de «Islamitische Republiek», riskeerde brutaal vermoord te worden. Fatoela Yazdi heeft de lotgevallen van zijn gewezen kollega's-in-dienst-van-de-Sjah zo goed mogelijk bijgehouden. Hij heeft zijn vrienden van weleer na langdurige en meedogenloze intimidatie de kant van Kho-

**«In New York werd Tabatabai neergeknald. In december '80 werd Shahreyar Shafigh in Parijs vermoord. In februari '86 was het de beurt aan Oweysi en zijn broer. Later had in Londen de executie van Bijan Fazeli en de Tawakoli's plaats.»**

meini zien kiezen of door fundamentalistische kogels weten sterven.

YAZDI: Je kan je niet voorstellen hoe genadeloos de terroristen van Khomeini te werk zijn gegaan. Eigenaardig genoeg kregen die kerels in de meeste Westerse landen van de onderscheiden veiligheidsdiensten een soort van vrijgeleide om hun luguber werk te doen. Ik overloop even het rijtje van vooraanstaande Perzen die in het Westen naar de andere wereld zijn geholpen. Nauwelijks enkele maanden na de val van de Sjah werd mijn kollega Tabatabai in New York door een als postbode verklede doder neergeknald. In december 1980 werd Shahreyar Shafigh in Parijs vermoord. In februari '86 was het de beurt aan generaal Oweysi en zijn broer: in de deuropening van hun Parijse appartement werden ze doodgeschoten.

*(Generaal Gholan Ali Oweysi was onder de Sjah militair gouverneur van Teheran. Meer dan een jaar lang leefde hij ondergedoken op een appartement in Parijs, dat voortdurend door gewapende ex-leden van de Perzische geheime dienst werd bewaakt. De mensen van Khomeini wachtten geduldig af tot de «butcher», de slager, zoals zijn bijnaam luidde, een fout zou maken. De moeder van Oweysi was in Iran gevangen genomen. In februari '86 werd zij onverwacht vrijgelaten. Ze kreeg een uitreisvisum en deed precies wat de doders van Khomeini gehoopt hadden: ze ging op zoek naar haar ondergedoken zonen. Via allerlei geheime tussenstations belandde ze uiteindelijk op het Parijse appartement. Daar werd een vreugdemaal verorberd, na afloop waarvan generaal Oweysi en zijn broer hun moeder uitgeleide deden. Toen de zonen in de deuropening verschenen, werden ze meteen neergekogeld. — L.C.)*

In augustus '86 werd in Londen mijn kollega Bijan Fazeli omgebracht. En in oktober '87 vond in diezelfde stad op straat de executie plaats van vader en zoon Tawakoli.

**EXCLUSIEF: Zelf ben je ook benaderd geworden door «zendelingen» van de ayatollah. Heb je nooit voor je leven gevreesd?**

YAZDI: Ik heb inderdaad doodsangsten uitgestaan. Je vecht weliswaar tegen een vijand die je kent, maar je weet nooit waar of wanneer je ermee gekonfronteerd kunt worden. Ik genoot een zekere bescherming van de Belgische staatsveiligheid omdat ik de autoriteiten veel nuttige inlichtingen kon verstrekken. In het begin van de tachtiger jaren hebben de mensen van Khomeini mij herhaaldelijk benaderd. Telkens opnieuw

hebben ze mij gevraagd naar het nieuwe regime over te lopen. Ze vermoedden dat ik weet had van de miljarden-investeringen van de Sjah in West-Europa en van nabij betrokken was geweest bij reusachtige leningen aan verschillende landen. Met de medewerking van een levende en hen gunstig gezinde Yazdi hoopten ze dat vele geld te recupereren. In de loop van de jaren zag ik de ene kollega na de andere vermoord worden. Vandaag ben ik zowat de enige die nog in leven is. Ik ben bij leven en welzijn een stuk interessanter dan dood en begraven.

Ik heb altijd geweigerd in te gaan op de soms duizelingwekkende voorstellen die het bewind van Khomeini me heeft gedaan. Ze slaagden erin één van mijn beste vrienden en zakenrelaties aan hun kant te krijgen. Toen zijn ze mijn vrouw beginnen te bewerken. Met succes, want ze is overgelopen naar de Islamitische Republiek. Dat heeft mij heel wat persoonlijk leed bezorgd, te meer omdat ik twee zoontjes heb. In februari 1983 kreeg ik andermaal onderhandelaars van Khomeini op bezoek. Ik zei opnieuw «nee» en toen gebeurde er iets merkwaardigs. De mensen van Khomeini waren nog niet het land uit of ik werd opgepakt door de rijkswacht. Dat was op 13 februari. De aanklacht luidde dat de wagen waarmee de Iraniërs zich tijdens hun oponthoud in België hadden verplaatst, door mij was

**«Vertegenwoordigers van de ayatollah kwamen toen met geld zwaaien. In ruil voor vaandvlucht boden ze me twee miljoen dollar aan en de dollar was toen nog vijftig frank waard.»**

gestolen. Ik moest een nacht in de cel doorbrengen. In de loop van 1986 kreeg ik plots een riant aanbod van Khomeini's Iran. De Belgische gerechtelijke instanties maakten me op dat ogenblik het zakenleven erg zuur. Geen enkele moeite werd gespaard om mijn

luchtvaartmaatschappij financieel de das om te doen. Vertegenwoordigers van de ayatollah kwamen toen zwaaien met geld. Met zeer veel geld zelfs, want in ruil voor vaandvlucht boden ze me twee miljoen dollar aan en de dollar was toen nog vijftig frank waard. Ze wisten maar al te best dat ze binnen de kortste keren het veelvoud van die som konden beuren als ik hen naar de eigendommen van de Sjah zou leiden en met investerings- en kredietkontrakten voor de dag zou komen. Maar hoezeer ik het geld ook kon gebruiken, ik heb de boot afgehouden. De laatste keer dat ze me probeerden om te kopen was op donderdag 8 oktober van vorig jaar. Een zekere Hossein Zadeh, die zijn basis in het Westduitse Hamburg heeft en lange tijd in België heeft verbleven — wellicht is hij nog altijd hier — kwam me opzoeken in het gezelschap van vier handlangers van Khomeini: één onderhandelaar en drie bewakers. Ik werd voor een akelige keuze gesteld: onmiddellijk de zijde van de Islamitische Republiek kiezen ofwel in de gevangenis of het ziekenhuis belanden. Ook dreigden ze me te ontvoeren naar Teheran. Indien ik zou overlopen, kon ik rekenen op geld, macht en vrijheid. Ik heb hen gezegd dat ik er niet over dacht om over te lopen. De volgende dag zijn de vier, die met medeweten van de Belgische overheid in het land waren en in het Antwerpse Waldorf-hotel logeerden, vertrokken. Weer een dag later werden in Londen vader en zoon Tawakoli vermoord. Het kan natuurlijk toeval zijn, maar daar geloof ik in dit geval toch niet in.

**belgië aan de kant van khomeini**  
Fatola Yazdi heeft geen hoge pet op van de «oprechtheid» en de «integriteit» van de Belgische overheid.

YAZDI: In dit land gebeuren de akeligste dingen. Hier kan alles. Terroristen worden in België met open armen ontvangen, ze krijgen visa en genieten bescherming. België is een korrupt land. Je hebt hier geen gijzelingen nodig als middel om een bepaald doel te bereiken, geld volstaat. Met geld kun je in België om het even wat kopen en gedaan krijgen.

Op 1 augustus 1986 vertrok een Iraans vrachtschip, de *Iran Abad*, uit de Antwerpse haven met bestemming Bendar Abbas aan de Perzische Golf. Aan boord bevonden zich zeven Perzen, allen tegenstanders van Khomeini. Deze mensen waren met medeweten van het departement van Buitenlandse Betrekkingen tegen hun wil door



**«Wat in Antwerpen allemaal kan, krijg je nergens anders voor elkaar. Zo werd in het *Tropisch Instituut* de Perzische dokter Ali Lou dood aangetroffen, zonder dat de omstandigheden van dit verdachte overlijden ooit werden opgehelderd.»**

terroristen aan boord gebracht. De leider van de operatie was alweer Hossein Zadeh. Ik heb hier de namen van de zeven ongelukkigen: Oliwier-Syanpoor, Fereydon-Bahmani, Mohammad Reza-Raghib Parwar, Hossen-Hadizadeh, Esmail-Soltani Sobeh, Farokh-Soltani Sobeh en Naser-Norouzi. Er vertrokken die dag heel wat telexen van België naar Iran. Vanuit de ambassade van de Islamitische Republiek van Iran in Brussel ging er een telex naar het ministerie van Buitenlandse Zaken in Teheran onder het nummer 550.65.5.10. Om 17 uur 13 telexte de *NV Eiffe & Co*, Scheepsagenturen-Verzenders met kantoren in de Antwerpse binnenstad, via haar eigen nummer 31.218 naar telexnummer 214.228irsl in Iran om te melden dat de *Irani Abad* met zijn lading goed en wel uit Antwerpen afgevaaren was. Van mijn zeven landgenoten heb ik naderhand geen spoor van leven meer gevonden.

Wat in Antwerpen allemaal kan, krijg je nergens anders voor elkaar. Zo werd in het *Tropisch Instituut* de Perzische dokter Ali Lou dood aangetroffen op zijn kamer, zonder dat de omstandigheden van dit verdachte overlijden ooit uit de doeken werden gedaan. In het kader van mijn verhaal noem ik enkel de namen van belangrijke figuren uit de entourage van de Sjah die uit de weg werden geruimd, maar de afgelopen acht jaar zijn er in West-Europa nog honderden andere voormalige vertrouwelingen die minder verantwoordelijkheid droegen vermoord of ontvoerd. In bijna alle gevallen werd er door de politiediensten niets gedaan om die aanslagen te verhinderen of de daders ervan in te rekenen.

#### wapensmokkel via deurne?

Volgens Fatola Yazdi kun je in België gemakkelijker dan in bijvoorbeeld West-Duitsland, Frankrijk of Groot-Brittannië dansen op het slappe koord. De scheidslijn tussen legaliteit en illegaliteit is hier vager dan waar ook.

YAZDI: In 1976 heb ik op de luchthaven van Deurne de vliegmaatschappij *Hawa Air* opgericht. De zaken liepen vlot. In '82 werd ik benaderd door ene mijnheer Henry Wolfs, stichter en belangrijkste eigenaar van de expeditiemaatschappij *Transmarcom NV*. Die firma hield zich hoofdzakelijk bezig met internationaal transport en opereerde vanuit het *Atlantic House* aan de Antwerpse Noorderlaan. Wolfs had contacten met vertegenwoordigers van het Khomeinibewind. Hij was ervan overtuigd dat ik één

van de belangrijkste schakels was in de wapenhandel van België en nog enkele andere Westerse landen met Iran. Hij vertelde mij dat hij wist dat ik vanuit België via Israël wapens naar Iran smokkelde. Ik begreep niet waar hij het over had, maar toen in de herfst van 1986 in de Verenigde Staten het *Irangate*-schandaal de voorpagina's haalde en Israël een draaischijf van de internationale wapenhandel bleek, werd alles me duidelijk. «Wat jij met Israël doet, kun je ook met mij doen,» had Wolfs me gezegd, maar ik had dat duistere voorstel tot samenwerking afgewimpeld. Als wraak stichtte Wolfs op Deurne een eigen luchtvaartmaatschappij, *Transmarcom Air*. Hij legde mij zodanig het vuur aan de schenen, dat hij mij met de medewerking van het Antwerpse gerecht bijna op de knieën kreeg. Hij ontfutselde me een waterdicht kontrakt met de vliegtuigbouwer *Cessna*, probeerde me uit mijn kantoren in Deurne te verdrijven en slaagde er zelfs in om de Antwerpse beslagrechter een vonnis te laten vellen waardoor mijn vliegtuigen en de rest van de infrastructuur van *Hawa Air* verzegeld werden. Het heeft me maanden tijd gekost om deze absurde en juridisch volstrekt ongegronde beslissing ongedaan te maken. Henry Wolfs was bevriend met een heleboel topmensen. Hij had macht en invloed. Omdat hij mij ondanks processen en vonnissen financieel niet wist te breken, werd

**«Kort na hun arrestatie werden Wolfs en zijn vrienden weer vrijgelaten en de hele zaak in de doofpot gestopt, want de minister van Justitie had toen de handen vol met de Bende van Nijvel.»**

hij gesterkt in zijn overtuiging dat ik iets met de lukratieve wapenhandel te doen had. Telkens opnieuw reisde ik naar de Verenigde Staten en keerde ik terug met harde dollars. Dat stak hem de ogen uit. Ondertussen had ik niet stil gezeten en op-

gemerkt dat *Transmarcom* bij allerhande verdachte transporten betrokken was. Om alle misverstanden te vermijden: ik spreek nu alleen over de periode waarin Henry Wolfs, die in mei '86 op 51-jarige leeftijd in het Antwerpse *Middelheimziekenhuis* overleed, de scepter zwaaide over de maatschappij. Vandaag wordt *Transmarcom* geleid door één van de vroegere vennoten van Wolfs en het is zeker niet mijn bedoeling om de firma zoals ze nu funktioneert in een kwaad daglicht te stellen. Maar terug naar het midden van de tachtiger jaren. Toen deinsde *Transmarcom* er niet voor terug om honderd en één soorten van goederen op een heimelijke manier te vervoeren. Zowel over land, over zee als in de lucht. Transporten die niet door «normale» expeditiebedrijven uitgevoerd konden worden, werden aan Wolfs toevertrouwd. Wolfs had zelfs een kontrakt met de *Navo*. In 1985 werd hij samen met twee politieofficieren van de stad Antwerpen door het Belgisch gerecht aangehouden. Met één van beiden had Wolfs in Korea gevochten. De arrestatie hield verband met wapensmokkel en illegaal transport van goederen. In het dossier was sprake van een grootschalige smokkel in *Marlboro*-sigaretten. Kort na hun arrestatie werden Wolfs en zijn vrienden weer vrijgelaten en de hele zaak in de doofpot gestopt, want de minister van Justitie had toen de handen vol met het dossier van de *Bende van Nijvel*. Vreemd is overigens dat één van de topambtenaren van minister Gol, Nicolas de Kerckhove, deel uitmaakte van de beheerraad van *Transmarcom*. Deze man diende eerder onder Paul Vandenberghe en ondertekende tot de val van de regering Martens VI de vergunningen voor de wapenuitvoer. Van bedenkelijke kumuls gesproken. Henry Wolfs had bijzonder goede contacten met vertegenwoordigers van de ayatollah Khomeini in België. Eén van Khomeini's topmensen in West-Europa is de al enkele keren genoemde Hossein Zadeh.

Henry Wolfs stichtte vervolgens een nieuwe vennootschap, de *Hampshire Group*, die eveneens in het Antwerpse *Atlantic House* een onderkomen kreeg en zich ging toeleggen op import en export. De firma voerde onder andere kaviaar uit Iran in. Maar wat vooral opmerkelijk is: Hossein Zadeh en enkele Iraanse terroristen figureerden een tijdlang op de loonlijst van de *Hampshire Group*. Na het overlijden van Wolfs is de onderneming van adres veranderd. Ik heb het verdere reilen en zeilen er-

**Officieel zijn er geen Iraniërs op het SCK, maar in werkelijkheid wel. Hamze-Mansouri kwam een half jaar geleden aan in Mol. Mehdi Sigari arriveerde een maand vroeger. En in maart is een derde Iraniër aan een stage begonnen.**

van niet meer gevolgd. *Transmarcom Air* is een stille dood gestorven. In de zomer van 1985 bood Wolfs me voor een symbolisch bedrag zijn vliegmaatschappij te koop aan. Hij zag het niet meer zitten. Op 30 oktober van dat jaar kreeg ik van een bedrijfs-

revisor die ik de opdracht had gegeven *Transmarcom Air* door te lichten een vernietigend rapport. Ik liet Wolfs weten dat ik niet in een overname geïnteresseerd was. Vervolgens doekte hij zijn onderneming in Deurne op. Zijn expeditiemaatschappij

*Transmarcom* verkocht hij aan zijn belangrijkste medevennoot. Mijnheer De Kerckhove verdween uit de beheerraad en Wolfs begon met zijn privé-vliegtuig over en weer te pendelen naar Zwitserland. Het jaar daarop is hij vrij plots gestorven.

## SCK IN MOL LEIDT IRANIËRS OP

Begin januari van dit jaar kwam het *StudieCentrum Kernenergie* in Mol internationaal in opspraak. Het *SCK* zou aan de inmiddels gesloten Westduitse firma *Nukem* uranium-235 en plutonium hebben geleverd. *Nukem* wordt ervan verdacht die radioactieve stoffen, waarmee je atombommen kunt vervaardigen, naar Pakistan en Libië te hebben gesmokkeld. In het *SCK* hebben enkele Pakistanen stage gelopen. Vandaar het vermoeden van een Belgisch-Pakistaanse plutoniumkonnektie.

*Exclusief* heeft achterhaald dat het *SCK* momenteel ook drie Iraniërs opleidt, die gedurende ongeveer een jaar in Mol studeren en werken. Bovendien werkt een Iraanse vrouw in vast dienstverband voor het *SCK*. Toch wel bedenkelijk, zeker als je weet dat het Belgisch ministerie van Buitenlandse Betrekkingen onlangs nog geweigerd heeft één Pakistaan, één Noordkoreaan en drie studenten uit «normale» landen in Mol stage te laten lopen in het kader van een internationaal wetenschappelijk programma.

Officieel zijn er geen Iraniërs op het *SCK*, maar in werkelijkheid verblijven ze binnen de uitzonderlijk goed beveiligde grenzen van het studiecentrum. Hamze-Mansouri kwam zowat een half jaar geleden aan in Mol. Met zijn vrouw en twee kinderen betreft hij een appartement van het *SCK*. Hij heeft nog zes maanden stage tegoed. Zijn landgenoot en kollega Mehdi Sigari arriveerde een maand vroeger in België. In februari jongstleden werd zijn kontrakt met drie maanden verlengd. En in maart is een derde Iraniër aan een stage begonnen. Deze man heet Namawar. De Iraanse vrouw in vaste dienst, tenslotte, luistert naar de naam Sadigheh-Taghawi.

Op woensdag 17 februari jongstleden om 16 uur telefoneerden we naar het *SCK*. We vroegen of we de heer Hamze-Mansouri konden spreken. De man aan de andere kant van de lijn wist ons te melden dat Hamze-Mansouri om 16 uur 30 zijn dagtaak in Mol beëindigt en dan «zijn kinderen gaat ophalen». Na enig doorverbinden en wachten kregen we contact met de dienst van Hamze-Mansouri. Even later hadden we hemzelf aan de telefoon.

**EXCLUSIEF: U bent Iraniër?**

HAMZE-MANSOURI (*aanvankelijk in het Engels, dan in vloeiend Frans*): Ja, inderdaad.

**EXCLUSIEF: Sinds wanneer verblijft u in België?**

HAMZE-MANSOURI: Sinds vijf maanden. Ik blijf hier gedurende één jaar.

**EXCLUSIEF: Bent u student of loopt u stage?**

HAMZE-MANSOURI: Ik ben naar hier gestuurd door het Internationaal Bureau voor Atoomenergie van Wenen.

**EXCLUSIEF: Waar hebt u gestudeerd?**

HAMZE-MANSOURI: Eerst in Iran zelf. Vervolgens verbleef ik een paar jaar in Frankrijk om me verder te bekwamen en nu ben ik hier in België.



Op woensdag 17 februari '88 telefoneerden we met de Iraniër Hamze-Mansouri in het *SCK* van Mol. Het gesprek staat op band.

Initieel werden de drie Iraniërs uitgestuurd door het Centrum voor Atoomenergie van de Islamitische Republiek. Ze worden in Mol getraind in het opstarten en operationeel houden van kerncentrales. Het *SCK* heeft altijd ontkend dat buitenlandse deskundigen die in Mol stage lopen ook ingewijd zouden worden in de militaire en strategische toepassingen van nucleaire energie. Volgens de voorschriften moet het *SCK* voorzichtig zijn bij het toelaten van vreemde vorsers en stagiairs. Strikt genomen moeten er tussen België en het land van herkomst van iedere buitenlandse deskundige nucleaire samenwerkingsakkoorden bestaan. De overeenkomsten die België met bijvoorbeeld India en Pakistan heeft, dateren van respectievelijk 30 januari 1965 en 13 juni 1963. Midden januari lekte uit dat het *SCK* in Mol, met de goedkeuring van Buitenlandse Zaken, banden onderhoudt met onder andere Pakistan, Libië en Zaïre. Uit bureau-verslagen van het *SCK* blijkt dat adjunct-direkteur-generaal Georges Stiennon op 15 november 1983 zijn bevindingen heeft neergeschreven over een contact met de directies van India-

**«Een week vóór de vergadering hadden de BOB en de staatsveiligheid het Parkhotel geïnspekteerd. 2.000 agenten zouden voor de veiligheid instaan. Alles leek rimpelloos te zullen verlopen tot ik een telefoon kreeg van mijnheer Kobia.»**

se, Pakistaanse en Libische instellingen die zich in eigen land inlaten met het atoombeleid. In januari '84 heeft een Belgische delegatie Libië bezocht en in juni van datzelfde jaar werd met het Libische Sekretariaat voor Atoomenergie een samenwerkingsakkoord ondertekend. In 1986 werd een vergelijkbare overeenkomst gesloten met de *Pakistan Atomic Energy Commission*. De bureauverslagen van het SCK tonen aan dat een en ander in overleg met het ministerie van Buitenlandse Zaken werd ondernomen. Op een perskonferentie op 18 januari jongstleden verklaarde de heer Paul

Dejonghe, directeur van het SCK, dat hij het niet uitgesloten acht dat zijn studiecentrum op een bepaald ogenblik een deel van zijn hoogverrijkt uranium aan de Duitse firma *Nukem* heeft geleverd. Tegelijk ontkende hij met klem dat er tussen enerzijds Libië en Pakistan en anderzijds het SCK ooit samenwerkingsakkoorden of contacten zijn geweest over militaire toepassingen van nucleaire energie. Over een mogelijke samenwerkingsovereenkomst met Iran werd met geen woord gerept, maar ondertussen lopen drie islamieten uit dit land-in-oorlog stage in Mol.

**perzische top in antwerpen gedwarsboomd**

1986 was voor Fatola Yazdi een belangrijk jaar. Eind '85 hadden de vertrouwelingen van Reza II, de zoon van de Sjah, het plan opgevat om van België het centrum van «het grondwettelijk koninkrijk der Perzen» te maken. In het weekend van 15 en 16 maart 1986 zou in het Antwerpse *Parkhotel* in aanwezigheid van de jonge Sjah-inballingschap een soort van topberaad doorgaan. De beveiliging tegen het blinde terrorisme van de doders van Khomeini in Europa en de manier waarop het regime van de ayatollah eventueel omver kon worden geworpen, zouden de belangrijkste gespreksonderwerpen zijn.

YAZDI: Ik wil graag onderstrepen dat de plannen die wij koesterden echt geen kwa-jongensdromen waren. In overleg met de Verenigde Staten, president Reagan voorop, werden in de loop van '86 verscheidene scenario's bedacht om het bewind van Khomeini de wind uit de zeilen te nemen. Het klinkt misschien lachwekkend, maar één scenario bestond erin dat de Verenigde Staten Iran zouden helpen de oorlog tegen Irak te winnen, waarna Khomeini gezien zijn hoge leeftijd en labiele gezondheidstoestand de macht zou overdragen aan een voorlopig socialistisch bewind. In een later stadium zou dan de jonge Sjah naar Perzië terugkeren en aan het hoofd van het land komen te staan. Toen *Irangate* eind '86 de internationale gemoederen verhitte, werd dit scenario samen met alle overige plannen vroegtijdig begraven.

Maar ik had het over Antwerpen, medio maart '86. Alle voorbereidingen voor de topkonferentie in het *Parkhotel* waren achter de rug. We konden rekenen op de onvoorwaardelijke steun van de Belgische overheid en ordehandhaving. Rijkswacht, BOB, politie en staatsveiligheid waren ingeschakeld om de veiligheid van de deelnemers te waarborgen. Reza II, die op dat

ogenblik in Europa verbleef, zou op het juiste moment naar Antwerpen worden overgevlogen en de gewezen Perzische eerste ministers Bakhtiar en Amini zouden per trein uit Parijs arriveren. Alle deelnemers hadden visa gekregen. Een week vóór het begin van de vergadering hadden de BOB en de staatsveiligheid het *Parkhotel* van onder tot boven aan een nauwkeurige inspectie onderworpen. Niet minder dan 2.000 agenten zouden voor de veiligheid instaan. Alles leek rimpelloos te zullen verlopen tot ik op 14 maart onverwacht een dringende telefoon kreeg van mijnheer Kobia, een topambtenaar van minister van Buitenlandse Betrekkingen Leo Tindemans. Kobia deelde mij mee dat de minister een brief had ontvangen van de ambassade van de Islamitische Republiek in Brussel, waarin werd geëist dat de Belgische overheid het nodige

**«Het was te laat om Amini te verwittigen, want die zat al op de trein richting Antwerpen. In Brussel werd hij door het Belgisch gerecht onderschept en aangehouden 'wegens terroristische activiteiten'.»**

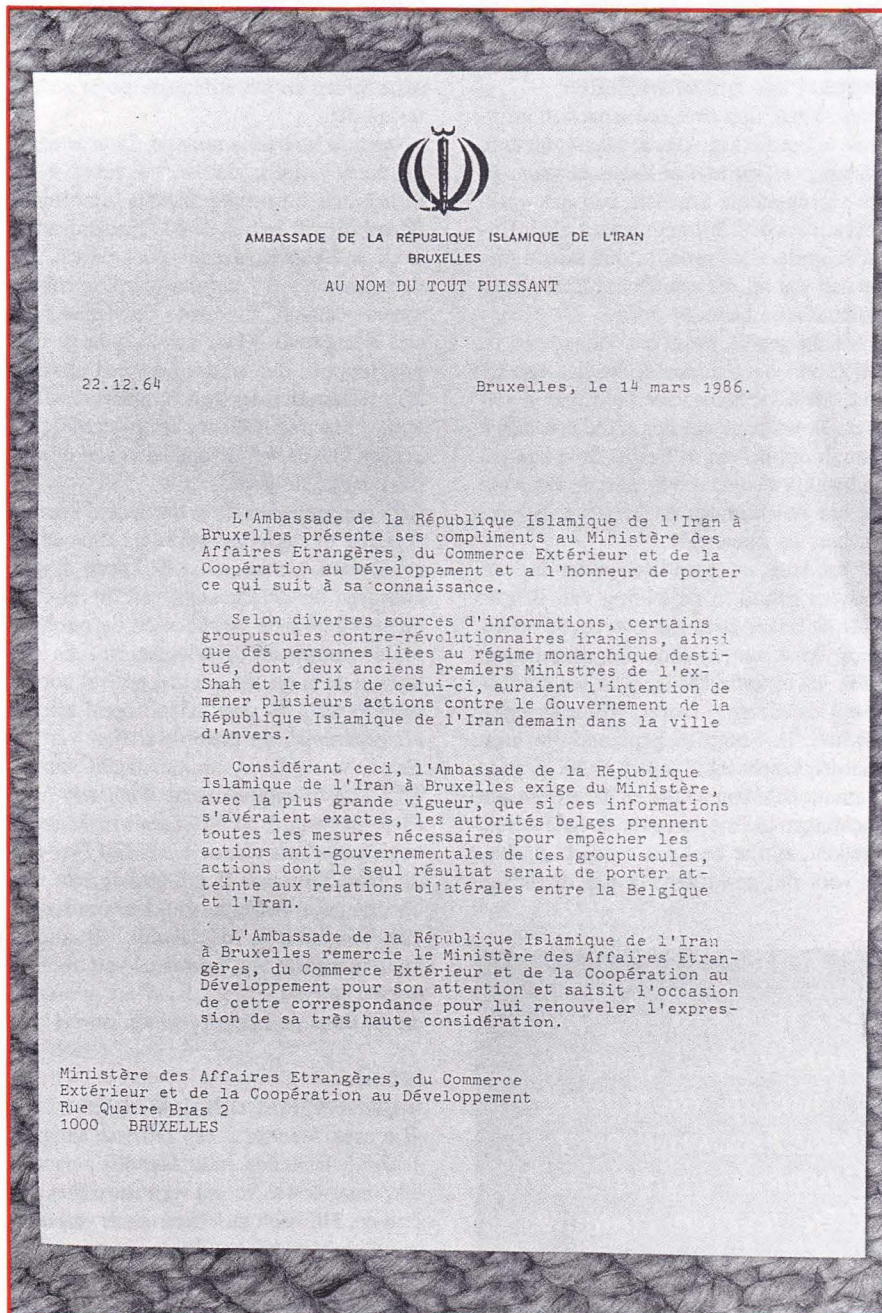
zou doen om de bijeenkomst in Antwerpen te verhinderen. «Als je die vergadering niet schrapt, kunnen Belgen het slachtoffer worden van terreurdaden,» zette de hoge ambtenaar mij onder druk. Ik nam contact op met verscheidene verantwoordelijken voor

de veiligheid in Antwerpen en die verzekerden me dat we mochten vergaderen en dat de stad Antwerpen ons absolute bescherming garandeerde. De volgende dag kreeg ik opnieuw mijnheer Kobia aan de lijn. Dit keer sprak hij ronduit dreigende taal: «Indien Reza II, Bakhtiar en Amini het Belgisch grondgebied betreden, zullen ze in opdracht van de minister van Justitie onder aanhoudingsmandaat worden geplaatst.» Hij voegde hier nog aan toe dat minister Tindemans van zijn Franse ambtgenoot eveneens een verzoek tot afgelasting van de Antwerpse top had ontvangen. Twee dagen eerder was namelijk een Franse journalist, die in november 1987 na een ingewikkeld akkoord tussen Frankrijk en Iran weer zou worden vrijgelaten, door terroristen van Khomeini ontvoerd. De Fransen vreesden dat de bijeenkomst in Antwerpen aanleiding zou zijn tot nog meer terreur. Het was echter te laat om Amini te verwittigen, want die zat al op de trein richting Antwerpen. In Brussel werd hij door het Belgisch gerecht onderschept en aangehouden «wegens terroristische activiteiten». Nu moet je weten dat Amini, die onder de Sjah premier is geweest en in de *Verenigde Naties* ooit een vooraanstaande rol heeft gespeeld, 88 jaar oud is en amper 45 kilo weegt... Ondanks alle druk heeft onze vergadering toch plaatsgehad en zijn we beschermd geworden. Een aantal aanhangers van Khomeini, die met allesbehalve vreedelievende bedoelingen naar Antwerpen onderweg waren, werden door veiligheidsagenten tijdig tegengehouden. Wel kan ik je vertellen dat het Belgisch gerecht mij sindsdien niet met rust heeft gelaten.

**in de nor op verzoek van de regering chirac**

Fatola Yazdi heeft de voorbije twee jaar inderdaad geen rust meer gekend. Zo werd hij belaagd door vertegenwoordigers van Khomeini, die hem in Antwerpen kwamen

«Plots kregen we de wenk dat we moesten oprassen. De reden was duidelijk: op hetzelfde ogenblik vond in Genève de ultieme bijeenkomst plaats tussen vertegenwoordigers van de Franse regering en afgezanten van Khomeini.»



Via een brief, «per drager afgegeven», werd minister van Buitenlandse Betrekkingen Leo Tindemans in niet mis te verstane bewoordingen door de Iraanse ambassade onder druk gezet.

bedreigen en pogingen ondernamen om hem aan hun kant te krijgen.

YAZDI: Een islamiet, die nog regelmatig in België opduikt, liet me in de loop van 1986 weten dat er wat met mijn kinderen zou gebeuren als ik niet toegaf. De Belgische autoriteiten kennen de man in kwestie

en weten wat hij hier uitricht, maar ze getroosten zich niet eens de moeite hem te ondervragen. Laat staan dat ze hem het land uitzetten, wat toch niet zo'n overdreven maatregel zou zijn ter bescherming van iemand die sinds 1983 officieel de Belgische nationaliteit bezit. In plaats daarvan wordt

er geen moeite gespaard om mij moreel en financieel te kraken.

Met Yazdi's luchtvaartmaatschappij *Hawa Air* ging het ondertussen van kwaad naar erger. Hij kon zijn vliegtuigen letterlijk niet meer in de lucht houden. De ene procedure volgde op de andere. Het Antwerpse gerecht ontdeed «Vrouw Justitia» zelfs van haar blinddoek. Op 24 november van vorig jaar werd Fatola Yazdi onder aanhoudingsmandaat geplaatst. Een lid van de Antwerpse gerechtelijke politie, belast met het onderzoek, schond tot twee keer toe zijn beroepsgeheim. Aan de directeur van een leasing-bedrijf in Antwerpen deelde hij telefonisch gegevens mee uit het vooronderzoek. De inspecteur gaf herhaaldelijk zijn mening en strategie met betrekking tot Yazdi ten beste. Meer details over deze onfrisse praktijken zijn te vinden in een afzonderlijk kaderstuk.

**EXCLUSIEF: Op 24 november 1987 werd je van je vrijheid beroofd. Je beweert dat het gerecht een smoes heeft bedacht om je buitenspel te zetten op het ogenblik dat Frankrijk aan de afhandeling van een akkoord met Iran begon.**

YAZDI: Inderdaad. Ik zei al dat de terroristen van Khomeini in maart '86, toen wij in Antwerpen ons topberaad hielden, een Franse journalist hadden gekidnapt. Welnu, op 1 november vorig jaar nam ik in Genève deel aan een geheime vergadering van Perzen waarop ook Reza II aanwezig was. Plots kregen we de stille, maar niet mis te verstane wenk dat we moesten oprassen. De reden was duidelijk: op hetzelfde ogenblik vond in Genève de ultieme bijeenkomst plaats tussen vertegenwoordigers van de Franse regering en afgezanten van Khomeini, onder wie de zoon van de ayatollah zelf. Op die bijeenkomst werd beslist dat de gegijzelde Franse journalist zou vrijkomen in ruil voor het loslaten van een in Parijs ter dood veroordeelde vertrouweling van Khomeini, die schuldig was bevonden aan een reeks bloedige aanslagen in de Franse hoofdstad. Bovendien verbond Frankrijk zich er toe niet minder dan 500 tegenstanders van Khomeini het land uit te wijzen. 17 van hen zouden op een vliegtuig naar Teheran worden gezet, de anderen zouden asiel krijgen in Gabon. Nu is het algemeen geweten dat Gabon en Iran beste maatjes zijn, zodat de Perzische ballingen daar een triest lot te wachten stond. In Genève vernam ik dat Frankrijk nog meer toegevingen deed. Zo werd overeengekomen dat de 550 miljard

**«Het Belgische gerecht stopte me in de cel op vraag van de regering Chirac. Op 24 november '87 werd ik uitgenodigd om naar de Antwerpse gerechtelijke politie te komen. Prompt werd ik onder aanhoudingsmandaat geplaatst.»**

die de Sjah in de zeventiger jaren aan de Fransen had geleend, in drie schijven terugbetaald zou worden. Frankrijk zou ook een oud kontrakt met de Sjah naleven en logistieke en materiële hulp bieden om de kerncentrale van Isfahan vanaf juli '88 operationeel te maken. Wat mij echter nog het meest deed griezelen, was de toezegging van Frankrijk om aan Iran de ingrediënten te leveren voor de aanmaak van zenuwgas, dat dan in de oorlog tegen Irak kan worden gebruikt. Ik vernam dit alles in Genève uit zeer betrouwbare bron. De overeenkomst tussen de Franse regering en die van Khomeini telde volgens diezelfde bron tien punten.

Wat mijn aanhouding drie weken later hiermee te maken heeft? Wel, op 24 november moest ik voor het *Internationaal Gerechtshof* in Den Haag verschijnen. Deze hoge gerechtelijke instantie heeft de voorbije jaren honderden dossiers behandeld met betrekking tot de kapitalen die de Sjah in het Westen belegde of leende. Uitgerend in die novemberdagen liep de kredietovereenkomst met Frankrijk ten einde. Na de moord op de Tawakoli's een maand eerder in Londen, was ik de enige nog levende getuige die weet had van de leningen die de Sjah aan het Westen had toegestaan. Het was voorzien dat het kontrakt met Frankrijk vóór 1 december 1987 verlengd moest worden. Reden waarom ik op 24 november in Den Haag moest getuigen. Ik kon van het Haagse hof eventueel een blokkering bekomen van de 550 miljard die de Fransen van de Sjah hadden gekregen, maar Frankrijk had er zich eerder die maand al toe verbonden het geld aan Iran terug te zullen betalen. Ik ben er zeker van dat ik uitsluitend om die reden werd aangehouden. Het Belgische gerecht stopte me in de cel op dringende vraag van de regering Chirac. Op 24 november vorig jaar werd ik uitgenodigd om naar de Antwerpse gerechtelijke politie te komen. Prompt werd ik onder aanhoudingsmandaat geplaatst, gezegd omdat ik de BTW afkomstig van de aankoop van een vliegtuig in mijn eigen zak gestoken zou hebben. Tot dinsdag 15 december heb ik vastgezeten. Toen werd ik zonder enige verklaring weer op vrije voeten gesteld. Ondertussen had Frankrijk ongestoord zijn afspraak met Iran kunnen nakomen, maar wat voor mij persoonlijk veel erger was: tijdens mijn drie weken gevangenschap werd door het Antwerpse gerecht het nodige gedaan om mijn luchtvaartmaatschappij *Hawa Air* naar een regelrecht fail-

lisement te sturen. Op vrijdag 8 januari jongstleden was de faling een feit.

### **happart als bliksemafleider**

Fatola Yazdi lijkt over een schat van informatie te beschikken. Dat verklaart zijn dubbelzinnige relatie met de Belgische staat. Er zijn tegengestelde krachten aan het werk. Enerzijds wordt hij gekoesterd als informant, anderzijds moet hij het hoofd bieden aan wat hij zelf een «behoedzame maar systematische boycot» noemt.

«Wellicht geef ik meer om Vlaanderen en België dan de gemiddelde burger van dit land. Mijn vroegere vaderland heb ik verloren. Ik wilde en wil nog altijd een nieuw bestaan opbouwen in België. Wie kan het me kwalijk nemen dat ik alles in het werk stel om een bijdrage te leveren aan meer welvaart en openheid?

«Ik heb lang, en tegen beter weten in, vertrouwen gehad in de leiding van België. Maar de laatste jaren zijn hier zoveel mysterieuze en verontrustende dingen gebeurd, dat ik vol bitterheid moet besluiten dat België tot de meest korrupte Westerse naties behoort. Ik ben goed geplaatst om mijn woorden kracht bij te zetten. Dank zij mijn internationale connecties en de stroom van inlichtingen die me van over de hele wereld bereiken, zijn er heel wat raadsels glashelder voor mij geworden. Ik heb de indruk

**«Wat mij nog het meest deed griezelen, was de toezegging van Frankrijk om aan Iran de ingrediënten te leveren voor de aanmaak van zenuwgas, dat dan in de oorlog tegen Irak kan worden gebruikt.»**

dat de Belgen laks zijn en zich laten manipuleren door hun overheid. Zij die weten, zwijgen omdat ze niet dūrven spreken. De waarheid wordt hier angstvallig uit de openbaarheid geweerd. Het publiek wordt voorgelogen. Wanneer er dan toch een ernstige

poging wordt ondernomen om een onverkwikkelijk dossier te openen, wordt er vlug een scenario uitgedokterd om de aandacht af te leiden en het stinkende potje gedekt te houden.

«Neem de wapenkommissie. Daar is degelijk werk verricht, dat weet ik zeker, want ik heb zelf informatie aan die commissie doorspeeld. Indien de 800 bladzijden tellende konklusies, die net voor de val van de regering werden geformuleerd, openbaar waren gemaakt, zouden er beroemde koppen zijn gerold. Maar gelukkig heeft België Happart, die telkens het goed uitkomt als bliksemafleider kan fungeren. De val van de regering heeft tot het vroegtijdig afbreken van de werkzaamheden van de wapenkommissie geleid.

«De jongste jaren zie je dat iedere keer de regering of bepaalde ministers flink in de problemen komen, er schokkende dingen gebeuren die de aandacht van de echt belangrijke kwesties afleiden en de publieke opinie emotioneel beïnvloeden en zelfs teisteren. Dat is op zijn zachtst gezegd hoogst merkwaardig. Ik denk bijvoorbeeld aan het *Heizeldrama*, de moordpartijen van de *Bende van Nijvel*, de aanslagen van de *CCC*, de tribulaties rond *Westland New Post*, de moord op *FN*-ingenieur Mendez en de catastrofe met de *Herald of Free Enterprise*. Soms heb ik het gevoel over voldoende gegevens te beschikken om tussen alles een duidelijk oorzakelijk verband te kunnen leggen. Het geklungel van het Belgische gerecht loopt alvast als een rode draad door de opeenvolgende drama's.»

### **mendez, mijnevegers, midden-oosten**

«De zaak Mendez is een onfrisse aangelegenheid. Ik kende Juan Mendez persoonlijk, maar ik was vooral vertrouwd met zijn denken. Hij heeft zich meermaals verzet tegen illegale wapenhandel en samenzweringen. Zijn hiërarchische oversten hebben hem herhaaldelijk op de vingers getikt. Hij keurde iedere vorm van terrorisme af, maar moest met lede ogen aanzien hoe met de zegen van de overheid allerlei affaires waar hij niets mee te maken wilde hebben toch hun beslag kregen. Mendez had eerbied voor onze beweging, die het herstel van het grondwettelijk koninkrijk Perzië nastreeft. Hij wist dat wij op internationaal niveau besloten hadden van België het centrum van de beweging te maken. Hij had overigens veel belangrijke internationale kontakten. De moord op Mendez is opgezet spel. Als

**«Ik denk dat de Straat van Hormoez zeer binnenkort afgesloten zal worden. Daar heb je maar drie tankers voor nodig. Laat die zinken en alle verkeer door de engte wordt onmogelijk. En wie tref je daar het zwaarst mee? Japan.»**

de juiste toedracht aan het licht zou komen, zou de kop van Justitieminister Jean Gol rollen. Dat weet ik zeker. Ik vind het heel vreemd dat iemand als Jean Bultot, de vroegere adjunct-direkteur van de gevangenis van Sint-Gillis die nu in Paraguay verblijft, een rechtstreekse telefoonlijn had met Gol. Jean Bultot is niet de uitvoerder van de gruwelijke moord op Mendez, maar ik beschik over aanwijzingen dat hij wel degene was die de opdracht tot de executie heeft gegeven. In België kun je zoiets blijkbaar ongestraft doen en op het gepaste moment het land ontvluchten. Op 8 januari '86, één dag na de moord op Mendez, was Bultot met de noorderzon vertrokken. Dat zijn Siciliaanse toestanden, met dit verschil dat de maffia een duidelijk omliggende organisatie is.

«Het ontbreekt België niet aan bedenkelijke kwesties. Wekt het geen bevreemding dat de Belgische regering mijnenvegers naar de Perzische Golf stuurt en daar een hele drukte rond maakt, terwijl de verantwoordelijke ministers op basis van de inlichtingen van hun Amerikaanse en Britse vrienden maar al te goed beseffen dat er in het gebied dat de Belgische 'jongens' moeten uitkammen

geen mijnen te vinden zijn? De Amerikanen weten precies waar en waarom er mijnen worden gelegd. De Belgische bevolking wordt zoet gehouden met allerlei melodramatische verhaaltjes. Op het ogenblik dat het fiat voor de operatie in de Golf gegeven moest worden, kwam minister De Donnea apetrots verklaren dat de kosten niet meer dan 50 miljoen frank zouden bedragen. Inmiddels is de rekening al opgelopen tot 350 miljoen en de eerste mijn moet nog geveegd worden, maar dat zullen we dus niet beleven...

«Voortgaande op mijn informatie lijkt het mij voor de hand te liggen dat Iran de oorlog tegen Irak zal winnen. Iran heeft zich overigens om historische en religieuze redenen zo diep in die 'broederoorlog' ingegraven. De martelaren van de fundamentalistische islamieten, de heilige sjiëten zo je wil, liggen begraven op Iraaks grondgebied. Khomeini en zijn volgelingen zien het als hun verheven plicht om die heiligdommen binnen de eigen landgrenzen te halen. Ik verwacht dat de rijke Arabische landen, die in Zwitserland nog altijd goedgevulde spaarpotten hebben, zich na de Iraanse overwinning tegen Iran zullen keren. Ik denk ook

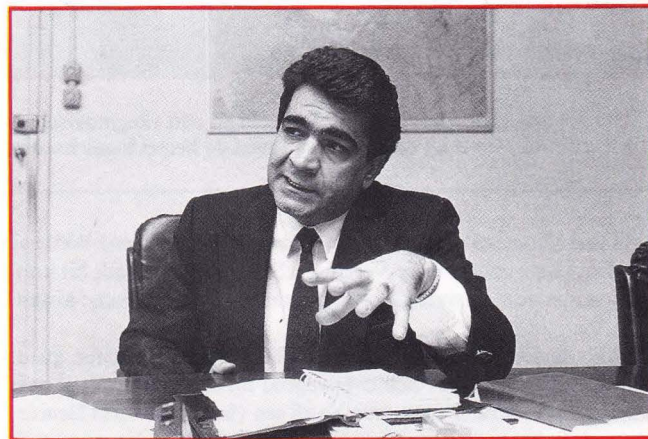
dat de Straat van Hormoez zeer binnenkort afgesloten zal worden. Daar heb je maar drie tankers voor nodig. Laat die zinken en alle verkeer door de engte wordt onmogelijk. En wie tref je daar het zwaarst mee? Japan, de grootste concurrent van het Westen, dat via de Straat van Hormoez zijn olie vervoert. Verder heb ik de indruk dat de Amerikanen zich geleidelijk uit de brandhaarden van de wereld aan het terugtrekken zijn. Mijn grote vrees is dat er tegen het jaar 2000 niet meer onderhandeld zal worden tussen Oost en West omdat er dan alleen nog chaos zal zijn. Ik pleit ervoor dat de invloedrijke Westerse landen zich samen aan tafel zouden zetten en eerlijk hun standpunt zouden bepalen ten aanzien van de explosieve problemen in het Midden-Oosten. De stromen bloed die de ayatollah laat vloeien, moeten drooggelegd worden en natuurlijk moet ook het Palestijnse probleem een oplossing krijgen.

«Weet je, ik geloof nog in één van die aloude stelregels van de Perzische religie. Ik herinner mij de formulering ervan uit mijn schooltijd: mensen moeten eerlijk, rechtvaardig en goed zijn. Hoe dik ook het wolkendek, toch zal de zon schijnen.»

## FATOLA YAZDI, SPEELBAL VAN HET ANTWERPSE GERECHT?



De thans 43-jarige Pers Fatola Khaleghi Yazdi — vertrouweling van de Sjah, geheim agent en zakenman — vestigde zich in Antwerpen.



Beroofd van de bescherming door de staatsveiligheid en op de huid gezeten door het Antwerpse gerecht, pendelt Yazdi de wereld rond.

De thans 43-jarige Perzische zakenman Fatola Khaleghi Yazdi verliet op zijn zestiende zijn geboorteland om te studeren in Zwitserland, de Verenigde Staten en Nederland. Hij werd al gauw top-

medewerker van de Sjah in het Westen en ondertekende mee belangrijke investerings- en kredietcontracten die Perzië met Westerse landen afsloot.

«Op vrijdag 8 januari '88 werd *Hawa Air* onverwacht in falingsverklaring verklaard. Een uur later landde ik op Deurne. Ik had 250.000 dollar op zak, gooide dat bedrag op de tafel van de rechter-kommissaris en de curator, maar het mocht niet baten.»

### hawa air

In 1975 vestigde Fatola Yazdi zich in België. Een jaar later richtte hij op de luchthaven van Deurne een eigen vliegmaatschappij op: *Hawa Air*, een afkorting van «Helicopter and Aircraft World Association». Yazdi had met zijn maatschappij twee bedoelingen. Enerzijds wilde hij tot één van de grootste, onafhankelijke, private luchtvaartondernemingen uitgroeien, anderzijds wilde hij meewerken aan de bloei en de rendabiliteit van de Antwerpse luchthaven, die bij gebrek aan initiatieven en met de hete adem van *Sabena* en *Zaventem* in de nek letterlijk en figuurlijk niet van de grond kwam.

Yazdi, die zich na de val van de Sjah tot Belg liet naturaliseren omdat hij stateloos was geworden, genoot in België aanzien en bescherming. Hij is een man met een brede en grondige kennis van de internationale politiek en een vooraanstaand lid van de «intelligence service» die de zoon van de overleden Sjah van Perzië, Reza II, in diens ballingschapsoord in de Verenigde Staten op de been houdt. Yazdi beheert samen met enkele anderen de niet-o aardige «spaarpot» die de kapitaalkrachtige Perzische tegenstan-



Toen het nog goed ging met Fatola Yazdi en zijn vliegmaatschappij *Hawa Air*, werd hij door de pers zowat de hemel ingeschreven.

ders van Khomeini onophoudelijk spijzen. In verscheidene Westerse landen, maar vooral in de Verenigde Staten, onderhoudt hij contacten met de staatsveiligheid en politieke en economische instanties.

Yazdi's handelsactiviteiten in België liepen de eerste jaren goed. *Hawa Air* ontwikkelde zich overwegend tot een koerierdienst over land en in de lucht. Verder zette Yazdi een vliegschool op in Deurne, die ook in het buitenland belangstelling genoot omdat ze gebruik maakte van de modernste audiovisuele hulpmiddelen. *Hawa Air* organiseerde een «charter business» en vatte het plan op om met eigen vliegtuigen overdag aan voordelige tarieven passagiers naar verscheidene Europese bestemmingen te vervoeren. Dezelfde toestellen konden in een mum van tijd omgebouwd worden voor cargo-transport, zodat ze 's nachts vrachten konden overvliegen. Voor andere maatschappijen en bezitters van vliegtuigen nam *Hawa Air* de zorg voor het onderhoud van de toestellen op zich. *Last but*

not least gaf *Hawa Air* ook het eerste wereldluchtvaarttijdschrift uit. *World Aviation* haalde een oplage van 170.000 exemplaren en werd gratis verspreid in meer dan honderd landen. Het lag in de bedoeling maandelijks een nummer uit te brengen. Yazdi's grootsse toekomstplannen konden echter niet allemaal in realiteit omgezet worden omdat hij, naar eigen zeggen, sinds het begin van de tachtiger jaren moest oproeien tegen gewiekste zakenlui die hem niet het licht in de ogen gunden en samen met de Antwerpse gerechtelijke instanties *Hawa Air* ondermijnden.

«In 1982 voelde ik voor het eerst scherp aan dat de hogere instanties van dit land mijn vel wilden. Ik hield geen rekening met Belgische gevoeligheden van twijfelachtig allooi, weigerde mij in te laten met allerlei illegale en onkiesse praktijken en dreigde op termijn een concurrent te worden van *Sabena* en de protektionistische Brusselse clan. Bovendien was ik een goed geïnformeerd man, die niet wilde kruipen voor Khomeini. Eerst hebben ze geprobeerd mij door middel van onrechtvaardige en inkorrekte juridische procedures in diskrediet te brengen. Ze schilderden me af als een oplichter, een boef. Daarna wilden ze mij zakelijk klein krijgen. Het gerecht maakte mij het leven uiterst moeilijk in de hoop dat ik uit België zou oprasssen. Maar ondanks alle boycots en financiële aanslagen, wist ik telkens vers geld te vinden. *Hawa Air* bleek niet zo gauw stuk te krijgen.

«Mijn tegenstanders gaven natuurlijk niet op. Ze bedienden zich van de meest sinistere en gore praktijken. Mensen van het Antwerpse gerecht gingen zo ver mijn klanten te contacteren en te intimideren. Tweemaal werd ik wederrechtelijk aangehouden. Ik heb lijdzaam moeten toezien hoe één van mijn vliegtuigen brutaal werd gekaapt en aan de ketting werd gelegd. Meer dan eens werd er een aanslag op vliegtuigen van mij gepleegd. Het heeft me onnoemelijk veel geld en tijd gekost om orde op zaken te stellen. Soms verdwenen er belangrijke stukken uit mijn dossiers en slaagde de Antwerpse maffia, zoals ik mijn tegenstanders ben gaan noemen, erin mij bij verstek te laten veroordelen. Ik beschikte nochtans over het kruim van de advocaten. Niemand minder dan de vrouw van minister van Verkeer Herman De Croo en de zoon van de vroegere minister Frans Grootjans traden op als mijn juristen. Verder deed ik nog een beroep op meester Ehlinger en meester Lepage, zeker niet de minste pleiters van de Antwerpse balie. Maar het was al boter aan de galg, want op vrijdag 8 januari van dit jaar werd *Hawa Air* geheel onverwacht in falingsverklaring verklaard. Een uur na de uitspraak landde ik met een gehuurd vliegtuig vanuit de Verenigde Staten op Deurne. Ik had 250.000 dollar op zak, gooide dat bedrag op de tafel van de rechter-kommissaris en de curator, maar het mocht niet baten. Het avontuur met *Hawa Air* heeft me tientallen miljoenen armer gemaakt en mijn goede naam door het slijk gehaald. Dat verklaart waarom ik nu wil praten, man en paard wil noemen en zonder omwegen de onfrisse praktijken wil blootleggen die ik in België heb leren kennen. Ik blijf kiezen voor de aanval en sta op mijn rechten.»

### pechvogel of mikpunt?

Het verhaal van de teloorgang van *Hawa Air* tot in de kleinste details uit de doeken doen, zou te ver leiden, maar door het schrikbarend omvangrijke dossier lijkt één rode draad te lopen: Yazdi was het doelwit van gebundelde krachten, die hem zo te zien wilden breken. We spraken met zijn advocaten, de meesters De Croo-Desguin, Grootjans en Lepage. Ze voelden zich begrijpelijkerwijs geremd door hun deontologie en zwijgplicht, maar bevestigden unaniem dat er bij het Antwerpse gerecht op zijn minst eigenaardige

## Plots steeg het toerental zo hoog dat de onbemande Cessna begon te taxiën, een geparkeerd vliegtuig van Hawa Air ramde en... het luchtruim koos om neer te storten aan de overzijde van de Krijgsbaan. De verzekering weigerde te betalen.

dingen gebeuren. Hun cliënt zit verstrikt in een waaier van warri-ge dossiers. Ook voor de juristen van Yazdi valt het niet mee om door alle mistgordijnen die worden opgetrokken nog klaar te zien. Hoewel ze erop wijzen dat Fatola Yazdi tamelijk zorgeloos omspringt met zijn dossiers, hebben ze hem nooit kunnen betrappen op onregelmatigheden of onwettelijke handelingen. Sommige beoordelingen en uitspraken van het gerecht slaan zijn advocaten met verstomming.

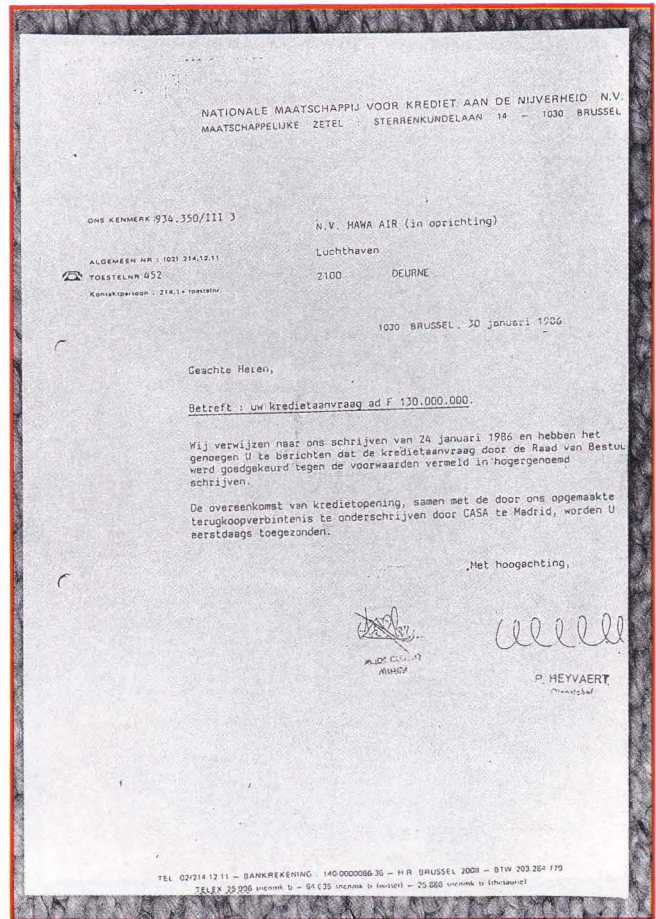
In 1978 huurde een klant van *Hawa Air* op de luchthaven van Deurne een *Cessna 172*. De man zwengelde de motor van het toestel aan met de schroef. Plots steeg het toerental zo hoog dat de onbemande *Cessna* over de startbaan begon te taxiën, een geparkeerd vliegtuig van *Hawa Air* ramde en... het luchtruim koos om leeg neer te storten aan de overzijde van de Krijgsbaan. De verzekering van Yazdi weigerde de drie miljoen frank schadevergoeding uit te betalen, omdat er, anders dan het kontrakt voorschreef, «geen gebrevetteerd piloot aan de knuppel zat op het ogenblik van de crash». In eerste aanleg werd de onfortuinlijke huurder van het vliegtuig door de rechtbank in gebreke gesteld. Zijn verzekering moest de schade vergoeden. In beroep werd die huurder echter van alle schuld vrijgepleit, zodat Yazdi met de brokken bleef zitten.

Elders in deze speciale bijlage wordt uitvoerig ingegaan op de «aanslag» die de Antwerpse expediteur Henry Wolfs van *Transmarcom* in het begin van de jaren tachtig op *Hawa Air* pleegde. Die affaire zadelde Yazdi eveneens met een miljoenenput op.

In de loop van 1984 besloot Fatola Yazdi de activiteiten van *Hawa Air* gevoelig uit te breiden.

«Ik wilde vaste lijnen uitbouwen tussen Deurne en Europese bestemmingen zoals Jersey, Londen, Manchester, Kopenhagen, Göteborg, Hamburg en Frankfurt, met de bedoeling in een later stadium het aantal bestemmingen nog te vergroten. Overdag wilde ik passagiers, en dan vooral zakenlieden, aan een gunstig maar voor mij rendabel tarief vervoeren en 's nachts zou ik mij toeleggen op cargo-transport. Het ging om een uniek project in Europa. Ik opteerde voor de aanschaf van drie *Casa 212*-toestellen van de Spaanse vliegtuigkonstrukteur *S.A. Construcciones Aeronauticas*. Ieder van die vliegtuigen, die plaatsbieden aan 28 passagiers, kostte 130 miljoen frank. Op 24 januari 1986 werd een volkomen rechtsgeldig kontrakt getekend met de Spaanse onderneming. De financiering van de aankoop gebeurde via de *NMKN*, de «Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid». Eind november '85 had ik de *Casa 212*, die voor die gelegenheid vanuit Madrid naar Deurne was overgevlogen, aan de pers voorgesteld.

«In die periode werd ik gekontakteerd door het Nederlandse concern Van der Valk, dat verspreid over België en Nederland een reeks luxueuze motels en in Antwerpen het *Waldorf*-hotel had gekocht. Vincent van der Valk, zoon van de stichter Geert van der Valk, bleek sterk geïnteresseerd in de luchtvaart en wilde kost wat kost zijn eigen vliegtuigmaatschappij hebben. In Nederland had Van der Valk al verscheidene pogingen ondernomen om hoofdaandeelhouder van een private luchtvaartmaatschappij te worden, maar telkens zonder succes. Nu wilde hij investeren in *Hawa Air*, dat ik als mijn kind beschouwde. Aanvankelijk vertrouwde ik Van der Valk, die bewezen had een geslaagd zakenman te zijn. We kwamen overeen dat hij 33 procent van de aandelen zou kopen. Die financiële injectie was zeker welkom. Daags voor het verlijden van de notariële akte liet Vincent van der Valk mij weten dat hij 51 procent van de aandelen wilde overnemen. Omdat ik geen afstand wilde doen van de zeggenschap over mijn onderneming, kon ik



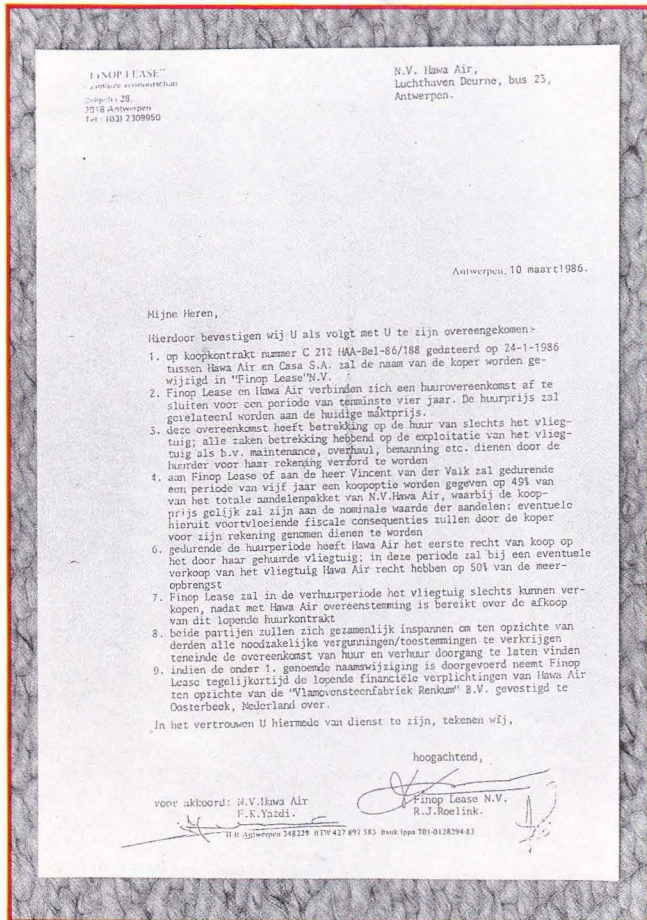
**Hawa Air kreeg van de NMKN een krediet van 130 miljoen frank toegekend, ter financiering van de aankoop van een Casa 212-toestel.**

dat voorstel niet aanvaardden. Wel was ik bereid Van der Valk 49 procent te laten verwerven. Uiteindelijk kwamen we niet tot een akkoord en scheidden onze wegen.

«In februari '86 richtte Vincent van der Valk in Antwerpen een leasing-maatschappij op, *Finop Lease*, ondergebracht in het *Waldorf*-hotel. Hij trad opnieuw met me in contact en stelde me voor het leasing-kontrakt dat ik voor de aankoop van het eerste *Casa*-toestel met de *NMKN* had afgesloten over te nemen aan voor mij veel voordeliger voorwaarden. Inmiddels had ik de Spaanse konstrukteur al een slordige 20 miljoen betaald voor de opleiding van piloten en personeel, een bedrag dat ik zou recupereren na het storten van de aankoopssom van 130 miljoen. Op 10 maart '86 bereikten *Hawa Air* en *Finop Lease* een akkoord. *Finop Lease* verbond zich ertoe de Spanjaarden te betalen, zodat de nodige onderdelen en vergunningen geleverd zouden worden om het vliegtuig operationeel te maken. Tegelijk werd overeengekomen dat Van der Valk het toestel gedurende minimum vier jaar aan *Hawa Air* zou verhuren. Maar wat gebeurde er? *Finop Lease* betaalde de Spaanse konstrukteur niet. Het gevolg was dat ik mijn vliegtuig niet van de grond kreeg en mijn klanten op hun honger moest laten. Uiteindelijk lukte het *Finop Lease* één van mijn piloten ertoe te bewegen de *Casa 212* van Deurne naar Zaventem te vliegen. Een re-



**«Om zuiver politieke redenen moest ik tot 15 december in de gevangenis blijven. Bij dit alles heeft inspecteur Van Hove het gepresteerd zijn zwijgplicht en de geheimhouding van het vooronderzoek meermaals met voeten te treden.»**



**Tussen Finop Lease en Hawa Air werd een duidelijk kontrakt afgesloten. Toch kwam het tot problemen, een «kaping» en een klacht.**

gelrechte kaping. In Brussel werden de boordpapieren gestolen. Ik haalde het toestel, waarop ik de exploitatierechten had, terug naar Deurne, maar daar stonden de deurwaarders al klaar om het aan de ketting te leggen. *Finop Lease* had in de Antwerpse beslagrechter een medestander gevonden om *Hawa Air* en mijzelf andermaal diep in de nesten te brengen.

«Alles bij elkaar heb ik bij de Antwerpse gerechtelijke politie negen klachten neergelegd tegen de piloot die het vliegtuig naar Brussel had gevlogen, maar inspecteur Van Hove, die ook verder nog ter sprake komt, fluisterde de piloot in dat hij op zijn beurt klacht moest neerleggen tegen mij. Zogezegd had ik mijn piloot geen rechtsgeldig arbeidskontraakt aangeboden. Die laatste klacht werd wél behandeld door de rechtbank, maar mijn negen klachten liggen nog altijd ergens in een schuif. Begrijpe wie kan. Maar wat nog erger was: *Finop Lease* diende een klacht in tegen *Hawa Air* en vorderde twintig miljoen achterstallige huur voor de *Casa 212*, hoewel dat vliegtuig aan de ketting lag en door de financieringsmaatschappij van Van der Valk wederrechtelijk aan de Brusselse maatschappij *EAT*, «European Air Transport», was doorverhuurd. Ik kon toch geen huur betalen voor een toestel dat ik door anderen schuld niet kon gebruiken? Daarop heb ik bij het gerecht een eis tot schadevergoeding gedeponereerd. Ik vraag aan *Finop*

*Lease* een som van 32 miljoen frank, maar daar kan ik naar fluiten...»

Fatola Yazdi zag zijn expansieplannen niet alleen geboycot door Van der Valk, ook *Sabena* deed zijn duit in het zakje.

«Eind '85 had ik op de al genoemde perskonferentie verklaard dat ik vanaf mei '86 goedkope vluchten van Deurne naar grote Europese steden zou aanbieden. Tot dan toe werd dat door nog geen enkele maatschappij gedaan. In januari 1986 kocht *Sabena* plots de Antwerpse luchtvaartmaatschappij *DAT*, «Delta Air Transport», op en werd met veel poeha rondgebazuind dat de toestellen van *DAT* op de door mij aangekondigde bestemmingen zouden gaan vliegen. *Sabena* heeft die dienst niet langer dan zes maanden verzorgd. Mijn studie had allang uitgewezen dat je met grote en dure vliegtuigen dergelijke vluchten onmogelijk rendabel kunt maken. Maar *Sabena* was het er alleen maar om te doen te bewijzen dat vliegen vanuit Deurne niet interessant is. Zo kleinzerig zijn we in dit land. Ik garandeer je dat je met het juiste type van vliegtuig voor amper 3.000 frank mensen over en weer van Antwerpen naar Londen kan vliegen. Als maatschappij steek je dan minstens 1.000 frank winst op zak. *Sabena* is veel te log gestructureerd. Die firma heeft zwaar te lijden onder politieke benoemingen en onbekwaamheid. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat het Antwerpse gerecht door Brusselse krachten werd gemanipuleerd, die zich knarsetandend realiseerden dat *Hawa Air* wel eens een serieuze concurrent kon worden.»

**inspecteur van hove:**

**«bedoeling is dat wij die tiep terug in de cel krijgen»**

Fatola Yazdi heeft België het voorbije decennium goed leren kennen. Niet alleen werd hij belaagd door malafide zakenlui en werd hij met het ene proces na het andere gekonfronteerd, hij weet inmiddels ook hoe de Belgische gevangnissen er vanbinnen uitzien.

Op 13 februari 1983 werd Yazdi voor de eerste keer gearresteerd, nadat een delegatie van Khomeini vergeefs had geprobeerd hem naar hun kamp te laten overlopen. Er werd klacht tegen hem neergelegd omdat hij de wagen waarmee de Iraanse delegatie zich had verplaatst, gestolen zou hebben. Bij gebrek aan bewijzen werd Yazdi al een dag later vrijgelaten.

Op 24 november 1987 werd Yazdi door inspecteur Van Hove van de Antwerpse gerechtelijke politie — opnieuw hij — uitgenodigd zich dringend op het gerechtshof te melden. Daar bleek een aanhoudingsmandaat klaar te liggen en Yazdi werd vastgezet. De politieke achtergronden hebben we elders reeds geschetst. Yazdi werd ervan beschuldigd 2,8 miljoen frank die *Hawa Air* bij de aankoop van een *Cessna*-vliegtuig als BTW had betaald, te hebben gerekereerd en ze voor privé-doeleinden te hebben aangewend.

«Een grove leugen,» zegt Yazdi. «Op die *Cessna* moest volgens internationale overeenkomsten geen BTW worden betaald. Ik had brieven van Economische Zaken en Financiën op zak waaruit duidelijk bleek dat ik recht had op het bewuste bedrag. Ik heb het dan ook teruggekregen en het in de boeken van *Hawa Air* ingeschreven. Maar Van Hove keurde die documenten geen blik waardig. Om zuiver politieke redenen moest ik tot 15 december in de gevangenis blijven. Bij dit alles heeft inspecteur Van Hove het gepresteerd zijn zwijgplicht en de geheimhouding van het vooronderzoek met voeten te treden. Tweemaal heeft hij een telefonisch onderhoud gehad met de directeur van een Antwerps autoverhuurbedrijf, waarvan ik twee wagens in leasing had. Die gesprekken werden op band opgenomen en bewijzen dat ik door het Antwerpse

**«Vijf weken na het faillissement van *Hawa Air* kreeg ik plots de sleutels van mijn kantoor terug en deelde de gerechtsdeurwaarder mij mee dat de inbeslagname van de boekhouding van mijn overige bedrijven een 'vergissing' was.»**

gerecht gevisieerd word.

«Op 15 december kwam ik eindelijk vrij. Ik haastte me naar de leasing-maatschappij om mijn auto af te halen. De directeur toonde zich zeer verbaasd, want inspekteur Van Hove had hem telefonisch te kennen gegeven dat Fatola Yazdi wellicht niet meer vrij zou komen. De man van het autoverhuurbedrijf belde daarom opnieuw naar Van Hove om hem te vragen of hij mij de sleutels van mijn wagen mocht geven. Ik heb het gesprek hier op band, luister maar mee.»

Inspekteur Van Hove raadt de Antwerpse verhuurder woordelijk aan «de wagen toch maar terug te zijner beschikking te stellen. Ik hoop dat jullie hem nog hebben, maar ge kunt de zaak misschien een paar dagen rekken. Kunt ge niet zeggen dat het voertuig in de garage is voor onderhoud? Maar de rechter heeft mij een duidelijke instructie gegeven dat die man binnen de kortste keren terug in de gevangenis belandt. Maar ja, ge moet materiaal hebben, want met de stukken die we nu hebben, kunnen we niet meer voort, want daarvoor is hij gelost. Ik moet zorgen voor nieuwe feiten, en die kan ik maar bekomen op de moment dat het onderzoek voortbolt.»

De autoverhuurder: «U had me gezegd dat die man minstens voor een paar maanden in de bak zou blijven.»

Van Hove: «Ja, natuurlijk, dat was een pronostiek. Ik heb u gezegd: onder voorbehoud. Iemand kort of lang in de gevangenis houden, valt buiten onze bevoegdheid.»

De autoverhuurder: «U had mij ook gezegd dat Yazdi's zaak van rechtswege opgedoekt zou worden. Dat er een falings zou komen.»

Van Hove: «Daar is inderdaad een dagvaarding voor falings. Dat zou vandaag zijn voorgekomen, maar ik ben nog niet in de gelegenheid geweest om me te informeren. Maar ik kan u wel zeggen dat er blijkbaar een hogere macht in het spel is. Zowel de onderzoeksrechter als ikzelf stonden perpleks dat ze die man hebben laten gaan. We hebben daar ondertussen al heel wat kruis aan verschoten, maar ja, die heeft ergens een hand boven zijn kop en die hand heeft toegeslagen om die man naar buiten te halen. Dat is spijtig natuurlijk, maar dit blijft wel onder ons. De bedoeling is dat wij die tiep er terug inkrijgen. Dat verstaat ge wel. Wij voelen ons ergens genomen. Zo'n tiep had normaal al veel langer moeten hangen, maar we hadden weinig grond om op te staan. Nu hadden we die grond, maar maait men ons weer het gras voor de voeten. Op den duur voelt ge u eigen belachelijk gemaakt. Als er dus een falings komt, gaan wij er bij de curator op aandringen dat hij direkt een klacht neerlegt wegens bedrieglijke bankbreuk. Dat zit er dus dik in, da's geen enkel probleem, want de boekhouding klopt van geen kanten. Dan hebben we terug materiaal om mee te werken, want voor dezelfde feiten kunnen we hem uiteraard niet opnieuw aanhouden. Ik weet niet of de falings zal uitgesproken worden, want hij heeft tenslotte een paar dure advocaten. Die zullen wel al hun trukken uit hun doos halen. Ik heb hier een geval van iemand die al aan zijn derde oplichting toe is en zo'n driehonderd mensen in het zak heeft gezet, maar de substituut wil die niet aanhouden. Als dat allemaal kan, kunnen wij veel beter onze boeken dichtdoen...»

Kommentaar van Fatola Yazdi: «Is dit niet kras? Die man van de gerechtelijke politie zegt dat hij opdracht heeft van de rechter om mij hoe dan ook aan te houden. Ondertussen besmeurt hij mijn blazen bij één van mijn zakenrelaties.»

### failliet en veroordeeld

Op vrijdag 8 januari jongstleden werd *Hawa Air* door de Antwerpse rechtbank van Koophandel failliet verklaard. Volgens Yazdi was er maar een tekort van 750.000 frank, dat eventueel ingevorderd had kunnen worden. Hij stelde vast dat zijn kantoren in Deurne amper een uur na de uitspraak al verzegeld waren.

«De loodsden waarin mijn vliegtuigen staan zijn gewoon opengebleven. Iedereen kan er vrij in en uit lopen. De toestellen liggen niet eens aan de ketting. Inmiddels werd er ook beslag gelegd op de boekhouding van mijn vier andere firma's, die niet in falings zijn. Alle paperassen werden door elkaar gehaald en in de grootste wanorde gebracht. Vijf weken na het faillissement van *Hawa Air* kreeg ik plots de sleutels van mijn kantoor terug en deelde de gerechtsdeurwaarder mij mee dat de inbeslagname van de boekhouding van mijn overige bedrijven een 'vergissing' was. Hij zei dat de brandweer van Deurne de verantwoordelijkheid droeg voor de aangerichte chaos. Door al die heibel heb ik natuurlijk de verplichtingen van mijn andere bedrijven niet kunnen nakomen. Volgens mij schuilt hier een poging achter om mij definitief klein te krijgen.»



**Volgens Yazdi werd *Hawa Air* voor «slechts» 750.000 frank failliet verklaard. Een zoveelste poging om hem klein te krijgen?**

Tot slot nog dit. Op dinsdag 23 februari jongstleden veroordeelde de korrektionele rechtbank van Antwerpen Fatola Yazdi tot acht maanden gevangenisstraf met uitstel en een geldboete van 30.000 frank omdat hij... de knalrode *Lamborghini* van een in Londen verblijvende zakenman uit Dubai aan een Belg verkocht zou hebben. «Andermaal een konstruktie die tegen mij is opgezet,» verweert Yazdi zich. Het vonnis roept inderdaad bedenkingen op. Als de rechtbank er werkelijk van overtuigd was dat Yazdi de peperdure sportwagen op eigen houtje verkocht heeft, was een effectieve gevangenisstraf zeker op zijn plaats geweest. In het geval er twijfel bestond, had die volgens de Belgische rechtsprincipes in het voordeel van de beklagde moeten spelen. In het dossier van Yazdi bulkt het van de twijfels, die zonder uitzondering moeilijk hard gemaakt kunnen worden. Het lijkt een feuilleton waarvan de laatste afleveringen nog lang niet geschreven zijn. □